T012 BD 3 (61) 189-Q3-Kinh Nhân Quả Trong Đời Quá Khứ và Hiện Tại-Thần Thông Du Hý

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH NHAÂN QUAÛ TRONG ÑÔØI QUAÙ KHÖÙ VAØ HIEÄN TAÏI QUYEÅN 3

Baáy giôø vua Baïch Tònh sau khi ñaõ truyeàn leänh cho Quoác sö vaø quan ñaïi thaàn ñi tìm Thaùi töû, lieàn laáy xaâu chuoãi anh laïc cuûa Thaùi töû trao cho phu nhaân Ma-ha Ba-xaø-ba-ñeà noùi: –Ñaây laø xaâu chuoãi anh laïc cuûa Thaùi töû ñeo trao cho Xa-naëc ñem veà giao laïi cho khanh. Phu nhaân Ma-ha Ba-xaø-ba-ñeà troâng thaáy xaâu chuoãi loøng caøng ñau khoå, töï nghó: "Trong cuoäc ñôøi naøy, chæ ta laø ngöôøi baïc phöôùc nhaát vì ñaõ maát moät vò Chuyeån luaân thaùnh vöông ñaày trí saùng suoát". Vua laïi ñöa nhöõng ñoà trang söùc coøn laïi cho Da-du-ñaø-la baûo: –Thaùi töû baûo ñöa trang söùc naøy cho con. Da-du-ñaø-la nhìn thaáy nhöõng moùn trang söùc aáy lieàn ngaõ ra ñaát ngaát lòm, vua lieàn cho ngöôøi ñôõ daäy, an uûi, vaø daën chaùnh phi phaûi töï baûo troïng ñöøng quaù ñau khoå maø aûnh höôûng khoâng toát ñeán thai nhi. Khi Quoác sö vaø quan ñaïi thaàn ñeán khu röøng tu khoå haïnh cuûa vò Tieân nhaân Baït-giaø, hoï lieàn boû nghi tröôïng vaø cho ñoaøn ngöôøi tuøy tuøng döøng laïi beân ngoaøi röøng, chæ hai ngöôøi ñi tôùi choã vò ñaïo só. Vò ñaïo só môøi hai ngöôøi ngoài, cuøng chaøo hoûi xong, vò Quoác sö leân tieáng thöa: –Toâi laø Quoác sö cuûa vua Baïch Tònh, nay ñeán ñaây laø vì nhaø vua coù moät Thaùi töû nhöng Thaùi töû chaùn caûnh khoå sinh giaø beänh cheát neân ñaõ ñeán vuøng naøy xuaát gia hoïc ñaïo. Xin hoûi ñaïo só coù gaëp khoâng? Tieân nhaân Baït-giaø ñaùp: –Gaàn ñaây chuùng toâi coù gaëp moät chaøng trai treû dung maïo raát trang nghieâm, ñaày ñuû töôùng toát, ñeán khu röøng naøy cuøng toâi baøn luaän vaø nguû laïi moät ñeâm, khoâng ngôø ñoù laïi laø Thaùi töû. Vì cho ñaïo chuùng toâi thoâ thieån neân ngöôøi ñaõ ñi veà höôùng Baéc, ñeán choã ñaïo só A- la-la vaø Ca-lan. Hai ngöôøi nghe vò ñaïo só noùi theá lieàn voäi vaõ töø giaõ ñi veà höôùng Baéc nôi hai vò Tieân nhaân kia cö nguï. Hai ngöôøi ñi ñöôïc giöõa ñöôøng thì thaáy Thaùi töû töø xa ñang ngoài tónh toïa döôùi boùng caây, töôùng toát raïng rôõ nhö maët trôøi maët traêng, neân voäi xuoáng ngöïa, ñeå laïi nghi tröôïng cuøng ngöôøi tuøy tuøng, ñi ñeán choã Thaùi töû vaø ngoài sang moät beân. Sau khi chaøo hoûi xong, vò Quoác sö thöa: –Ñaïi vöông sai chuùng toâi ñi tìm Thaùi töû coù ñieàu muoán thöa vôùi Thaùi töû. Thaùi töû hoûi: –Phuï vöông sai caùc vò ñeán noùi ñieàu gì? Vò Quoác sö thöa: –Ñaïi vöông töø laâu ñaõ bieát Thaùi töû muoán xuaát gia, yù ñònh ñoù khoù thay ñoåi nhöng loøng vua ñoái vôùi Thaùi töû tình coøn saâu naëng neân lo raàu nung naáu döôøng nhö löûa ñoát, mong Thaùi töû trôû veà ñeå daäp ngoïn löûa öu saàu phieàn muoän. Cuùi xin Thaùi töû haõy trôû veà. Duø nôi vöông cung coù nhieàu chöôùng ngaïi nhöng khoâng ñeå cho Thaùi töû maát ñaïo nghieäp, boû söï tænh taâm, caàn gì phaûi vaøo röøng nuùi. Hieän nay phu nhaân Ma-ha Ba-xaø-ba-ñeà vaø chaùnh phi Da-du-ñaø- la cuøng taát caû hoï haøng noäi ngoaïi ñang ñaém chìm trong bieån nhôù thöông, mong Thaùi töû trôû veà cöùu vôùt hoï.

Thaùi töû nghe Quoác sö noùi theá beøn caát tieáng tha thieát traû lôøi: –Coù leõ naøo Ta laïi khoâng bieát tình caûm saâu naëng cuûa phuï vöông ñoái vôùi Ta sao? Ta chæ vì sôï caùi khoå do sinh giaø beänh cheát neân ñeán ñaây tìm hoïc ñaïo ñeå döùt tröø chuùng. Neáu yeâu thöông maø sum hoïp maõi maõi, khoâng coù sinh giaø beänh cheát thì Ta ñeán ñaây laøm gì? Nay Ta xa phuï vöông laø muoán trong töông lai seõ ñöôïc sum hoïp. Hieän nay phuï vöông tuy bò löûa buoàn raàu thieâu ñoát, ñôøi nay Ta vaø phuï vöông Ta chæ coù noãi khoå aáy, nhöng mai sau seõ tröø dieät ñöôïc moái lo ñoù. Neáu theo lôøi oâng noùi, muoán Ta cöù ôû trong cung maø tu haønh thì chaúng khaùc naøo ngoâi nhaø thaát baûo ñang bò boác chaùy, coù ngöôøi naøo coù theå ôû trong ñoù ñöôïc khoâng? Gioáng nhö moùn aên coù ñoäc thì ngöôøi ñoùi cuõng khoâng theå aên. Ta ñaõ lìa boû vöông quoác xuaát gia tu haønh, vì sao oâng laïi baûo Ta trôû veà cung tu taäp. Ngöôøi ñôøi ñang ôû trong noãi khoå lôùn, chæ vì moät chuùt vui maø say ñaém khoâng theå rôøi ñöôïc, huoáng chi Ta nay ôû nôi voâ cuøng vaéng veû, an tònh khoâng coù caùc noãi khoå, sao coù theå boû ñi ñeå trôû laïi vôùi caûnh xaáu aùc? Caùc vua xöa vaøo röøng tu haønh khoâng ai nöûa chöøng trôû veà thoï höôûng duïc laïc. Neáu phuï vöông nhaát ñònh muoán Ta trôû veà laø traùi vôùi ñaïo phaùp cuûa caùc vua xöa. Vò Quoác sö lieàn thöa vôùi Thaùi töû: –Lôøi Thaùi töû vöøa noùi quaû thaät raát ñuùng nhöng caùc vò Tieân thaùnh coù ngöôøi noùi töông lai chaéc chaén coù quaû baùo, coù ngöôøi laïi baûo khoâng coù ñieàu ñoù. Caùc vò Tieân thaùnh aáy coøn khoâng theå bieát chaéc trong ñôøi sau coù hay khoâng coù quaû baùo, sao Thaùi töû laïi muoán boû an laïc hieän taïi maø tìm quaû baùo töông lai chöa chaéc chaén? Soáng cheát, quaû baùo coøn chöa bieát coù khoâng, sao laïi muoán tìm quaû giaûi thoaùt. Cuùi xin Thaùi töû haõy trôû veà cung. Thaùi töû traû lôøi: –Hai vò Tieân kia noùi veà quaû baùo trong töông lai. Ngöôøi baûo coù, keû baûo khoâng, ñeàu bôûi oâm loøng nghi ngôø neân chaúng theå khaúng ñònh. Nay Ta hoaøn toaøn khoâng tu theo con ñöôøng cuûa nhöõng vò Tieân ñoù. OÂng khoâng neân laáy lyù leõ cuûa hoï ñeå vaán naïn Ta. Vì sao? Vì Ta khoâng phaûi mong caàu quaû baùo maø rôøi hoaøng cung ñeán ñaây tìm ñaïo, nhöng vì chính maét Ta troâng thaáy noãi khoå sinh giaø beänh cheát maø baát cöù ai cuõng phaûi traûi qua neân Ta ñi tìm con ñöôøng giaûi thoaùt khoûi nhöõng noãi khoå aáy. Khoâng laâu nöõa caùc oâng seõ thaáy ñaïo cuûa Ta, Ta seõ hoaøn thaønh ñöôïc chí nguyeän. Nay Ta khoâng theå trôû veà. Caùc oâng haõy veà taâu laïi vôùi phuï vöông Ta nhö theá. Noùi xong Thaùi töû ñöùng daäy töø giaõ Quoác sö vaø quan ñaïi thaàn ñi veà höôùng Baéc, nôi coù hai vò Tieân nhaân A-la-la vaø Ca-lan ñang tu haønh. Luùc aáy, caû hai thaáy Thaùi töû boû ñi lieàn keâu khoùc thaûm thieát, bôûi boãng nhôù ñeán aân tình saâu naëng cuûa Thaùi töû vaø cuõng vì nhaän leänh cuûa ñöùc vua ñeán choã Thaùi töû maø vaãn khoâng theå naøo laøm chuyeån lay ñöôïc yù chí cuûa ngöôøi neân cöù quanh quaån beân ñöôøng, khoâng theå quay veà. Hoï baøn vôùi nhau: –Chuùng ta ñaõ chòu meänh leänh cuûa vua maø khoâng laøm ñöôïc vieäc, baây giôø trôû veà khoâng coù Thaùi töû bieát taâu vôùi vua theá naøo? Vaäy chuùng ta neân ñeå laïi naêm ngöôøi trong soá nhöõng ngöôøi ñi theo, choïn nhöõng ngöôøi thoâng minh trí tueä, tính tình oân hoøa, trung tín, ngay thaúng thuoäc doøng hoï noåi tieáng, ngaàm sai hoï theo doõi Thaùi töû xem

ngöôøi ñi veà ñaâu vaø döøng laïi nôi naøo. Noùi xong caû hai vò xem xeùt trong ñoaøn ngöôøi haàu caän thaân tín, thaáy nhoùm ngöôøi naêm oâng Kieàu-traàn-nhö laø xöùng ñaùng, lieàn baûo hoï: –Caùc oâng coù theå ôû laïi ñöôïc khoâng? Naêm ngöôøi ñeàu ñaùp: –Thaät laø haïnh phuùc! Chuùng toâi xin tuaân lôøi ôû laïi ñeå theo Thaùi töû, xem ngöôøi ñi veà

ñaâu. Noùi xong, caû naêm ngöôøi voäi töø bieät ñi theo höôùng Thaùi töû vöøa ñi, coøn hai vò Quoác sö vaø quan ñaïi thaàn cuõng quay goùt veà cung. Treân ñöôøng tôùi truï xöù cuûa hai vò Tieân nhaân A-la-la vaø Ca-lan, Thaùi töû ñaõ vöôït qua soâng Haèng roài theo ñöôøng ñeán thaønh Vöông xaù. Khi vaøo thaønh, daân chuùng thaáy thaân töôùng vaø dung maïo voâ cuøng trang nghieâm, ñeïp ñeõ cuûa Thaùi töû neân raát haân hoan ngöôõng moä cung kính. Daân chuùng trong thaønh tranh nhau ñeán xem laøm huyeân naùo caû thaønh khieán vua Taàn- tyø-sa-la ngaïc nhieân hoûi caùc quan haàu: –Coù vieäc gì maø oàn aøo, inh oûi theá? Caùc quan thöa: –Vò Thaùi töû con vua Baïch Tònh teân laø Taùt-baø Taát-ñaït khi môùi sinh ñaõ ñöôïc caùc thaày töôùng ñoaùn raèng sau naøy seõ leân ngoâi Chuyeån luaân thaùnh vöông cai trò boán chaâu thieân haï, coøn neáu xuaát gia seõ thaønh Baäc Nhaát Thieát Chuûng Trí. Ngöôøi aáy vöøa vaøo thaønh, daân chuùng ñaõ tranh nhau ñeán xem neân gaây ra huyeân naùo oàn aøo. Vua Taàn-tyø-sa-la nghe taâu trong loøng raát ñoãi vui möøng lieàn sai moät ngöôøi ñi doø xem nôi ôû cuûa Thaùi töû. Söù giaû vaâng leänh ñi tìm, gaëp Thaùi töû ñang ngoài tónh toïa suy tö treân moät phieán ñaù taïi nuùi Baøn-traø-baø. Söù giaû voäi trôû veà trình taâu leân vua. Ñöùc vua lieàn sai chuaån bò xa giaù cuøng caùc quan vaø nhaân daân ñeán choã Thaùi töû. Khi vöøa ñeán nuùi Baøn-traø-baø, töø xa vua ñaõ thaáy töôùng maïo cuûa Thaùi töû saùng rôõ nhö maët trôøi, maët traêng neân lieàn xuoáng ngöïa deïp boû nghi tröôïng, khoâng cho ngöôøi haàu ñi theo, vua ñeán beân Thaùi töû ngoài vaø vaán an söùc khoûe: –Thaùi töû coù ñöôïc bình yeân khoâng? Ñöôïc gaëp Thaùi töû toâi raát vui möøng, nhöng coù moät ñieàu buoàn ñoù laø Thaùi töû voán thuoäc doøng hoï cao quyù, nhieàu ñôøi noái ngoâi laøm Chuyeån luaân vöông, coù ñaày ñuû töôùng cuûa moät vò Chuyeån luaân, sao laïi ruõ boû taát caû vaøo trong röøng saâu, giaãm treân gai goùc ñaát caùt töø xa ñeán ñaây, toâi buoàn laø vì thaáy ñieàu aáy. Neáu Thaùi töû thaáy vua cha coøn taïi theá, khoâng theå leân ngoâi Chuyeån luaân vöông, toâi xin chia nöûa nöôùc toâi cho ngöôøi cai trò, coøn neáu Thaùi töû chöa ñoàng yù thì toâi xin nhöôøng caû nöôùc cho Ngaøi, toâi seõ phuïng söï Thaùi töû. Neáu Thaùi töû khoâng muoán cai trò vöông quoác naøy, toâi xin giao cho Ngaøi boán ñaïo binh ñeå chieám laáy moät nöôùc khaùc. Ñieàu aáy chaéc khoâng traùi vôùi öôùc nguyeän cuûa Thaùi töû. Nghe vua Taàn-tyø-sa-la noùi theá, Thaùi töû raát caûm ñoäng veà taám chaân tình cuûa nhaø vua lieàn ñaùp: –Ñaïi vöông voán thuoäc doøng hoï quyeàn quyù, baûn tính cao thöôïng, thuaàn thieän, khoâng laøm nhöõng ñieàu sai quaáy, baát nhaõ, nhöõng ñieàu ñaïi vöông ñaõ laøm ñeàu raát cao ñeïp, trong saïch, nay noùi nhöõng lôøi aáy khoâng laáy gì laøm laï. Tuy toâi bieát loøng chí thaønh cuûa ñaïi vöông hôn haún ngöôøi ñôøi xöa nay nhöng nay ñaïi vöông ñang tu theo phaùp tam kieân laø xem thöôøng thaân theå, maïng soáng vaø taøi saûn thì leõ naøo ñem phaùp baát kieân

maø khuyeán duï ngöôøi khaùc. Toâi ñaõ boû ngoâi Chuyeån luaân thì lyù ñaâu laïi nhaän ngoâi vua. Ñaïi vöông coù loøng chaân thaønh nhöôøng vöông quoác cho toâi, toâi coøn khoâng nhaän thì leõ naøo laïi ñem quaân ñi ñaùnh chieám quoác gia khaùc. Sôû dó toâi nay lìa xa cha meï, caïo boû raâu toùc, khoâng maøng ngoâi vò laø muoán döùt caùc noãi khoå sinh giaø beänh cheát chöù khoâng muoán ñi tìm caàu naêm moùn duïc laïc ôû ñôøi ñaâu. Naêm moùn duïc laïc aáy laø ñoáng löûa thieâu ñoát chuùng sinh laøm cho hoï khoâng thoaùt ra ñöôïc, sao laïi khuyeân toâi say ñaém noù? Nay toâi ñeán ñaây vì muoán tìm hai vò Tieân nhaân A-la-la vaø Ca-lan laø caùc vò ñaïo sö coù con ñöôøng giaûi thoaùt toái thöôïng, toâi töø xa ñeán ñoù laø muoán tìm ñaïo giaûi thoaùt neân khoâng ôû laïi ñaây laâu. Toâi ñaõ laøm traùi vôùi aân ñieån vaø

loøng thaønh cuûa ñaïi vöông, mong ñaïi vöông chôù phieàn traùch. Xin ñaïi vöông duøng chaùnh phaùp ñeå trò quoác, ñöøng boû daân. Noùi xong, Thaùi töû ñöùng daäy töø giaõ nhaø vua. Vua Taàn-tyø-sa-la thaáy Thaùi töû ra ñi trong loøng raát luyeán tieác, ñoâi maét öùa leä, chaép tay thöa: –Vöøa gaëp Thaùi töû, loøng toâi raát vui möøng. Nay Thaùi töû voäi ra ñi khieán loøng toâi buoàn baõ. Ngaøi vì ñaïo lôùn giaûi thoaùt, toâi khoâng daùm caàm giöõ, chæ mong Thaùi töû mau choùng thaønh töïu ñaïo quaû. Neáu Ngaøi ñaéc ñaïo xin ñoä toâi tröôùc. Thaùi töû töø bieät leân ñöôøng, vua theo tieãn chaân roài ñöùng nhìn ñaêm ñaêm theo boùng Thaùi töû cho ñeán khi Thaùi töû khuaát haún môùi trôû veà. Baáy giôø Thaùi töû ñi ñeán choã vò Tieân A-la-la. Tröôùc ñoù chö Thieân ñaõ baùo vôùi vò Tieân nhaân: –Thaùi töû Taùt-baø Taát-ñaït ñaõ lìa boû ngoâi vò Quoác chuû xa lìa cha meï laø vì muoán tìm ñaïo Voâ thöôïng Chaùnh chaân ñeå tröø taän khoå ñau cho taát caû chuùng sinh, nay ngöôøi saép ñeán ñaây. Vò Tieân nhaân nghe chö Thieân baùo tin raát vui möøng. Trong giaây laùt ñaõ thaáy Thaùi töû töø xa ñi tôùi, Tieân nhaân lieàn ra ngheânh tieáp. Hai vò chaøo hoûi nhau roài Thaùi töû theo vò Tieân nhaân vaøo nôi oâng cö truù. Ñeán nôi, Tieân nhaân môøi Thaùi töû ngoài. Nhìn thaáy dung maïo Thaùi töû ñoan nghieâm coù ñuû caùc töôùng toát, caùc caên ñeàu thanh tònh, A-la-la raát kính troïng, ngöôõng moä, beøn hoûi Thaùi töû: –Ngaøi ñi ñöôøng coù meät moûi laém khoâng? Töø luùc Thaùi töû sinh ra lôùn leân cho ñeán khi xuaát gia roài ñeán ñaây, toâi ñeàu bieát caû. Vieäc Thaùi töû xuaát gia coù theå noùi nhö ñoáng löûa töï chaùy, nhö voi lôùn töï thoaùt khoûi daây cöông raøng buoäc. Xöa nay caùc vò vua ôû tuoåi traùng nieân thöôøng phoùng tuùng thoï höôûng naêm duïc, ñeán khi tuoåi giaø môùi rôøi boû ngoâi Quoác chuû xuaát gia hoïc ñaïo, ñieàu ñoù chaúng coù gì laï. Nay Thaùi töû trong luùc tuoåi coøn thanh xuaân ñaõ coù theå lìa boû naêm duïc, xuaát gia hoïc ñaïo môùi thaät laø hy höõu. Neáu Ngaøi tinh taán, seõ mau qua ñöôïc bôø beân kia. Thaùi töû nghe xong beøn ñaùp: –Toâi nghe ngaøi noùi trong loøng thaät laø vui möøng, vaäy ngaøi haõy giaûng cho toâi nghe veà phöông phaùp döùt töø sinh laõo beänh töû, toâi nay raát muoán nghe. Tieân nhaân ñaùp: –Laønh thay! Laønh thay! Roài lieàn noùi tieáp: –Töø thuôû ban ñaàu, chuùng sinh ñaõ soáng trong voøng u toái, töø söï u toái ban ñaàu aáy maø sinh taâm ngaõ maïn, töø taâm ngaõ maïn sinh si meâ, töø si meâ sinh nhieãm aùi, töø taâm ñaõ nhieãm aùi sinh naêm moùn vi traàn khí, töø

naêm thöù vi traàn khí sinh naêm ñaïi, töø naêm ñaïi sinh ra tham duïc, giaän döõ... caùc phieàn naõo, töø ñoù maø löu chuyeån trong sinh giaø beänh cheát, lo buoàn khoå naõo. Nay toâi chæ noùi vaén taét cho Thaùi töû nghe nhö theá. Khi aáy Thaùi töû lieàn hoûi: –Nay toâi ñaõ bieát nhöõng ñieàu ngaøi noùi roài, nhöng baèng phöông tieän gì coù theå döùt tröø ñöôïc coäi reã cuûa sinh töû? Tieân nhaân ñaùp: –Neáu muoán döùt tröø coäi reã cuûa sinh töû thì tröôùc tieân phaûi xuaát gia tu trì giôùi haïnh, khieâm cung, nhaãn nhuïc, ôû nôi vaéng veû an tònh tu taäp thieàn ñònh, xa rôøi moïi yù thöùc tham muoán xaáu, baát thieän, nhöng yù thöùc luùc ñoù vaãn coøn caûm giaùc, coøn quan saùt, ñaït ñöôïc Sô thieàn; tröø boû moïi caûm thöùc vaø nhaän thöùc, taâm ñònh tónh sinh khôûi söï hyû laïc laø ñaït Nhò thieàn. Rôøi boû taâm hyû laïc aáy neân ñöôïc chaùnh nieäm, thaân taâm phaùt sinh nieàm vui troïn veïn laø

ñaït Tam thieàn. Tröø boû yù nieäm khoå vaø vui ñöôïc nieäm thanh tònh, taâm xaû ly caùc nieäm thì ñöôïc Töù thieàn, ñöôïc taâm voâ töôûng. Tröôùc ñaây coù moät vò cho raèng Töù thieàn aáy chính laø giaûi thoaùt, töø ñònh maø ñöôïc giaùc ngoä. Sau ñoù môùi bieát chöa phaûi laø choã giaûi thoaùt thaät söï. Do vaäy caàn phaûi xa lìa moïi Saéc töôûng ñi vaøo Khoâng töôûng, dieät tröø moïi nieäm töôûng coù ñoái töôïng, ñi vaøo Thöùc töôûng. Ñoaïn tröø taát caû moïi töôûng phaân bieät chæ coøn truù taâm quaùn nieäm moät thöùc thì ñöôïc ñi vaøo töôûng Voâ sôû höõu xöù, roài laïi xa lìa hoaøn toaøn taát caû nieäm töôûng maø ñaït ñeán Phi töôûng phi phi töôûng xöù. Ñeán ñöôïc ñaây môùi thaät laø giaûi thoaùt roát raùo, ñoù cuõng laø muïc tieâu cuoái cuøng cuûa ngöôøi tu hoïc. Neáu Thaùi töû muoán döùt tröø noãi khoå sinh giaø beänh cheát thì neân tu taäp theo phaùp haønh ñoù. Luùc aáy Thaùi töû nghe vò Tieân nhaân noùi xong trong loøng khoâng vui, töï nghó: "Nhöõng ñieàu vò aáy vöøa noùi chöa phaûi laø choã roát raùo, chöa phaûi laø caùch döùt tröø vónh vieãn bao phieàn naõo raøng buoäc". Thaùi töû beøn noùi: –Nay toâi coù ñieàu chöa roõ trong nhöõng lôøi ngaøi giaûng giaûi neân muoán hoûi. Tieân nhaân ñaùp: –Xin ñöôïc nghe nhöõng yù kieán cuûa Ngaøi. Thaùi töû lieàn hoûi: –Phi töôûng phi phi töôûng xöù laø höõu ngaõ hay voâ ngaõ? Neáu noùi voâ ngaõ thì khoâng theå noùi Phi töôûng phi phi töôûng xöù, coøn neáu noùi höõu ngaõ thì ngaõ ñoù coù tri giaùc, hay laø khoâng coù tri giaùc? Neáu ngaõ ñoù khoâng coù tri giaùc thì khaùc gì goã ñaù. Neáu ngaõ aáy coù tri giaùc laø coøn dính líu vaøo ñoái töôïng, neáu ñaõ coù dính líu ñeán ñoái töôïng thì seõ coù taâm nhieãm tröôùc, maø taâm coøn nhieãm tröôùc thì khoâng theå goïi laø giaûi thoaùt. Ngaøi nghó laø ñaõ döùt heát moïi phieàn naõo raøng buoäc nhöng chöa bieát coøn coù nhöõng phieàn naõo vi teá; do vaäy ñaõ voäi cho ñoù laø giaûi thoaùt hoaøn toaøn. Caùc phieàn naõo vi teá raøng buoäc kia seõ töø töø taêng tröôûng khieán chuùng sinh luaån quaån xoay chuyeån trong voøng soáng cheát voâ taän. Vì theá, toâi nghó caùch tu naøy chöa phaûi laø giaùc ngoä toái haäu, ñöa ñeán giaùc ngoä hoaøn toaøn. Neáu coù theå döùt haún yù nieäm thì môùi coù theå goïi laø chaân giaûi thoaùt veà ngaõ, xaû boû hoaøn toaøn moïi öùc töôûng, nieäm töôûng veà ngaõ thì chính ñoù môùi goïi laø giaûi thoaùt thaät söï. Tieân nhaân yeân laëng suy nghó: "Ñieàu Thaùi töû noùi thaät laø thaäm saâu, vi dieäu". Khi ñoù Thaùi töû laïi hoûi Tieân nhaân: –Ngaøi maáy tuoåi thì xuaát gia vaø tu taäp Phaïm haïnh ñeán nay ñaõ bao laâu? Tieân

nhaân ñaùp: –Toâi xuaát gia naêm möôøi saùu tuoåi, tu taäp Phaïm haïnh ñeán nay ñaõ moät traêm leû boán naêm. Thaùi töû nghe noùi lieàn suy nghó: "Töø ngaøy xuaát gia ñeán nay ñaõ raát laâu maø sôû ñaéc chæ coù nhö theá sao?" Khi aáy Thaùi töû muoán tìm caàu ñaïo phaùp roát raùo hôn neân ñöùng daäy töø giaõ Tieân nhaân. Tieân nhaân noùi vôùi Thaùi töû: –Toâi töø tröôùc ñeán nay tu taäp khoå haïnh ñaõ laâu maø choã sôû ñaéc chæ ñöôïc nhö theá. Thaùi töû laø doøng doõi vua chuùa laøm sao coù theå tu khoå haïnh ñöôïc? Thaùi töû ñaùp: –Söï tu taäp nhö cuûa ngaøi chöa phaûi laø khoå laém ñaâu, vaãn coøn nhöõng caùch tu khoå haïnh khoù hôn nöõa. Tieân nhaân ñaõ thaáy Thaùi töû trí tueä hôn ngöôøi laïi coù yù chí maïnh meõ, vöõng vaøng nhö theá thì bieát chaéc chaén Thaùi töû seõ thaønh Baäc Nhaát Thieát Chuûng Trí neân voäi thöa: –Neáu Ngaøi ñaéc ñaïo, xin haõy ñoä toâi tröôùc tieân.

Thaùi töû ñaùp: –Laønh thay! Keá ñoù Thaùi töû ñeán truù xöù cuûa Tieân nhaân Ca-lan ñeå cuøng luaän baøn ñaïo lyù nhöng cuõng chæ nhö theá, neân Thaùi töû lieàn boû ra ñi. Hai vò Tieân nhaân thaáy Thaùi töû ra ñi ñeàu nghó: "Trí tueä cuûa Thaùi töû thaät voâ cuøng thaâm saâu, vi dieäu, ñaëc bieät khaùc thöôøng, khoù ai löôøng ñöôïc" neân ñoàng chaép tay ñöa tieãn nhìn theo cho tôùi khi Thaùi töû khuaát boùng môùi trôû laïi. Sau khi Thaùi töû ñaõ ñieàu phuïc ñöôïc hai Tieân nhaân A-la-la vaø Ca-lan lieàn thaúng tieán ñeán khu röøng khoå haïnh Giaø-xaø, nôi naêm anh em oâng Kieàu-traàn-nhö ñang cö nguï. Thaùi töû ñeán beân bôø soâng Ni-lieân tónh toïa tö duy, quan saùt caên taùnh cuûa chuùng sinh, Ngaøi thaáy caàn phaûi tu saùu naêm khoå haïnh roài môùi ñoä thoaùt cho hoï. Suy nghó nhö theá roài, Thaùi töû noã löïc tu khoå haïnh. Luùc aáy chö Thieân daâng cuùng meø, gaïo cho Ngaøi. Vì muoán caàu ñaïo Giaùc ngoä neân Thaùi töû tònh taâm giöõ giôùi, moãi ngaøy chæ aên moät hoät meø, moät haït gaïo nhöng neáu coù ngöôøi ñeán xin, Thaùi töû cuõng boá thí heát. Naêm ngöôøi trong nhoùm cuûa Kieàu-traàn-nhö thaáy Thaùi töû tònh toïa tö duy, tu khoå haïnh, moãi ngaøy chæ aên moät haït gaïo hay moät haït meø, cuõng coù khi hai ngaøy hoaëc baûy ngaøøy môùi aên moät haït gaïo, moät haït meø, neân naêm ngöôøi cuõng tu khoå haïnh, luoân ôû beân caïnh ñeå haàu haï Thaùi töû khoâng luùc naøo rôøi xa. Sau khi thaáy Thaùi töû tu haønh nhö theá, hoï lieàn cöû moät ngöôøi trôû veà thöa vôùi Quoác sö vaø quan ñaïi thaàn, thuaät laïi ñaày ñuû vieäc tu taäp cuûa Thaùi töû. Baáy giôø Quoác sö vaø quan ñaïi thaàn trôû veà cung, khuoân maët buoàn raàu, thaân theå meät moûi, xô xaùc, gioáng nhö ngöôøi vöøa ñöa tieãn ngöôøi thaân cheát môùi ñi choân xong, neùn ñau thöông maø trôû veà nhaø. Luùc aáy ngöôøi giöõ coång thaønh voäi vaøng vaøo trình taâu leân vua: –Quoác sö vaø quan ñaïi thaàn ñaõ veà ñeán ngoaøi coång thaønh. Vua nghe taâu thôû hoån heån, noùi khoâng ra lôøi, chæ coøn bieát gaät ñaàu. Ngöôøi gaùc coång bieát yù lieàn lôùn tieáng truyeàn leänh cho Quoác sö vaøo gaëp vua. Vua quaù buoàn khoâng theå noùi ñöôïc, hoài laâu môùi ngheïn ngaøo hoûi: –Thaùi töû laø tính maïng cuûa ta. Caùc khanh nay veà coù moät mình, thì tính maïng ta laøm sao coøn ñöôïc? Quoác sö ñaùp: –Chuùng thaàn vaâng leänh ñaïi vöông ñi tìm Thaùi töû, ñeán choã Tieân nhaân Baït-giaø hoûi thaêm tin töùc, Tieân nhaân cho bieát nôi Thaùi töû ñeán vaø thuaät laïi nhöõng lôøi Thaùi töû noùi, chuùng thaàn lieàn ñi tôùi, nhöng giöõa ñöôøng thì gaëp Thaùi töû ñang tónh

toïa tö duy döôùi boùng caây, töôùng toát choùi saùng hôn caû maët trôøi maët traêng. Thaàn lieàn noùi vôùi Thaùi töû veà noãi saàu khoå cuûa ñaïi vöông, phu nhaân Ma-ha Ba-xaø-ba-ñeà vaø chaùnh phi Da-du-ñaø-la. Thaùi töû ñaõ duøng nhöõng lôøi leõ chaân tình noùi raèng coù lyù naøo Thaùi töû khoâng bieát moái thaâm tình cuûa phuï vöông vaø thaân thích ñoái vôùi Thaùi töû? Nhöng chæ vì sôï caùc noãi khoå sinh, giaø, beänh, cheát, yeâu thöông khieán phaûi xa caùch neân Thaùi töû ra ñi tìm ñaïo döùt tröø nhöõng noãi khoå aáy. Töøng lôøi töøng chöõ cuûa Thaùi töû noùi ñeàu toû baøy yù chí kieân ñònh, vöõng vaøng nhö nuùi Tu-di khoâng theå lay chuyeån ñöôïc, roài Thaùi töû boû chuùng thaàn ra ñi nhö vöùt boû coû raùc. Khi aáy chuùng thaàn lieàn choïn naêm ngöôøi trong nhöõng ngöôøi tuøy tuøng baûo ñi theo haàu vaø doõi xem Thaùi töû ñi veà ñaâu vaø nhö theá naøo. Sau ñoù coù moät ngöôøi trong nhoùm aáy veà baùo vôùi chuùng thaàn laø treân ñöôøng ñeán choã hai vò ñaïo só A-la-la vaø Ca-lan, Thaùi töû ñaõ ñöôïc thaàn löïc cuûa chö Thieân ñöa qua soâng Haèng. Khi Thaùi töû ñeán thaønh Vöông xaù, vua Taàn-tyø-sa-la ñaõ ñeán choã Ngaøi duøng bao nhieâu caùch khuyeân Ngaøi ñöøng xuaát gia, vaø höùa seõ chia nöûa ñaát nöôùc hoaëc caû quoác gia cho cai trò, hoaëc trao binh quyeàn ñeå ñi chinh phuïc nöôùc khaùc nhöng Thaùi töû ñeàu khoâng öng thuaän vaø laäp töùc ra ñi, ñeán choã Tieân nhaân hoûi veà phaùp haøng phuïc taâm, roài laïi ñeán röøng khoå

haïnh Giaø-xaø, tónh toïa tö duy beân doøng soâng Ni-lieân-thieàn, moãi ngaøy aên moät haït gaïo, moät haït meø. Nghe Quoác sö vaø quan ñaïi thaàn keå laïi moïi vieäc xong, loøng vua Baïch Tònh voâ cuøng buoàn raàu toaøn thaân run laåy baåy, kinh hoaûng toät ñoä. Nhaø vua noùi vôùi hai vò ñaïi thaàn: –Thaùi töû ñaønh boû nieàm vui höôûng ngoâi baùu Chuyeån luaân vöông, lìa xa tình thöông yeâu cuûa cha meï vaø hoï haøng thaân thuoäc vaøo röøng saâu tu khoå haïnh. Ta nay thaät baïc phöôùc neân phaûi chòu maát ngöôøi con quyù baùu nhö vaäy. Nhaø vua ñem nhöõng lôøi cuûa Quoác sö noùi laïi cho Ma-ha Ba-xaø-ba-ñeà vaø Da-du-ñaø-la nghe roài ra leänh saép xeáp, chuaån bò naêm traêm coã xe, phu nhaân Ma-ha Ba-xaø-ba-ñeà vaø chaùnh phi Da-du-ñaø-la cuõng cho naêm traêm xe ñeán, moãi xe ñeàu chôû ñaày ñuû moïi thöù caàn duøng. Nhaø vua baûo Xa-naëc: –Ngöôi ñaõ ñöa Thaùi töû ñeán choán röøng saâu, nay ta truyeàn leänh cho ngöôi phaûi ñöa ngaøn coã xe chôû löông thöïc vaø caùc thöù caàn duøng naøy ñeán choã Thaùi töû roài tuøy thôøi maø daâng cho Thaùi töû ñöøng ñeå ngöôøi thieáu thoán, heát thì haõy veà baùo. Xa-naëc vaâng leänh laõnh ngaøn coã xe töùc toác ra ñi. Ñeán nôi, thaáy Thaùi töû thaân hình gaày khoâ, chæ coøn da boïc xöông, caùc ñöôøng gaân maùu loä ra nhö gaân cuûa loaøi hoa Ba-la-xaø, Xa- naëc lieàn cuùi ñaàu ñaûnh leã nôi chaân Thaùi töû, quaù caûm ñoäng neân ngaõ xuoáng ñaát ngaát lòm, giaây laùt tænh laïi öùa leä thöa: –Ñaïi vöông thöông nhôù Thaùi töû ngaøy ñeâm khoâng nguoâi neân sai thaàn ñem moät ngaøn coã xe chôû ñuû löông thöïc vaø vaät duïng caàn thieát cho Thaùi töû. Thaùi töû traû lôøi Xa-naëc: –Ta xa cha meï queâ höông vaø ñaát nöôùc ñeán ñaây ñeå tìm con ñöôøng giaûi thoaùt, leõ naøo laïi nhaän nhöõng thöù vua cho ñem ñeán? Xa-naëc nghe theá loøng suy nghó: “Nay Thaùi töû khoâng chòu nhaän, vaäy ta phaûi nhôø ngöôøi ñöa nhöõng xe naøy veà taâu laïi vôùi vua, ta ôû laïi ñaây ñeå chaêm nom, haàu haï Thaùi töû”.

Nghó theá xong, Xa-naëc lieàn sai moät ngöôøi ñöa xe veà coøn mình thì ôû laïi aâm thaàm ngaøy ñeâm haàu haï Thaùi töû khoâng rôøi. Moät hoâm, Thaùi töû suy nghó: "Ta aên moãi ngaøy moät haït gaïo, moät haït meø, coù luùc baûy ngaøy môùi aên moät haït gaïo, moät haït meø, thaân theå nay gaày nhö caây khoâ. Ta tu khoå haïnh nhö theá ñaõ saùu naêm roài maø khoâng tìm ñöôïc con ñöôøng giaûi thoaùt; theá môùi bieát ñaây khoâng phaûi laø phöông phaùp tu chaân chaùnh, chi baèng Ta trôû laïi caùch tröôùc khi Ta ngoài döôùi boùng caây Dieâm-phuø suy nghó caùch xa lìa naêm duïc, tìm söï vaéng laëng, ñoù laø phöông phaùp ñuùng nhaát. Neáu nhö nay Ta vaãn theo loái tu khoå haïnh haønh xaùc maø ñaït ñaïo thì nhöõng keû ngoaïi ñaïo seõ noùi raèng tu taäp theo caùch nhòn ñoùi laø nhaân cuûa Nieát-baøn. Tuy Ta ñaõ haïn cheá töø töø söùc löïc cuûa Ta nhöng cuõng khoâng vì theá maø ñaït ñaïo. Ta neân aên uoáng laïi bình thöôøng, sau ñoù môùi thaønh ñaïo". Nghó xong, Thaùi töû ñöùng daäy ñi xuoáng doøng soâng Ni-lieân- thieàn taém röûa. Taém xong nhöng vì söùc quaù yeáu neân Ngaøi khoâng leân bôø ñöôïc. Luùc aáy coù vò Thieân thaàn laøm cho caønh caây beân bôø saø thaáp xuoáng ñeå Thaùi töû vòn maø leân bôø. Luùc ñoù ôû ngoaøi khu röøng coù moät muïc nöõ teân Nan-ñaø-ba-la ñöôïc vò Thieân töû ôû coõi trôøi Tònh cö ñeán khuyeân: –Nay Thaùi töû ñang ôû trong röøng, naøng neân ñeán cuùng döôøng. Naøng muïc nöõ nghe theá, loøng raát möøng vui. Ngay khi aáy boãng coù moät ñoùa hoa sen ngaøn caùnh töø ñaát moïc leân, nôû ra, beân treân ñoùa hoa coù saün baùt chaùo söõa. Coâ gaùi raát ngaïc nhieân lieàn laáy baùt chaùo söõa aáy ñem ñeán quyø laïy, daâng cho Thaùi töû. Thaùi töû nhaän baùt chaùo söõa vaø chuù nguyeän: –Nay thí chuû cuùng baùt chaùo söõa ñeå khieán Ta duøng xong phuïc hoài ñöôïc khí löïc.

Nguyeän cho gia ñình thí chuû ñöôïc an vui, voâ beänh, soáng laâu, trí tueä ñaày ñuû. Thaùi töû lieàn tuyeân boá: –Ta vì muoán cöùu vôùt chuùng sinh neân nhaän söõa naøy. Chuù nguyeän xong, Ngaøi lieàn duøng baùt chaùo söõa aáy. Khí löïc cuûa Ngaøi daàn daàn phuïc hoài, thaân theå töôi saùng, coù theå ñaït ñaïo Boà-ñeà. Luùc aáy, naêm vò nhoùm oâng Kieàu-traàn-nhö kinh ngaïc nghó laø Thaùi töû ñaõ thoaùi chí neân cuøng nhau quay trôû veà nôi cuûa hoï. Boà-taùt moät mình ñeán döôùi boùng caây Taát-baùt-la vaø phaùt lôøi theä nguyeän: –Ta ngoài nôi coäi caây naøy, neáu khoâng thaønh ñaïo quyeát khoâng ñöùng daäy. Ñöùc ñoä cuûa Boà-taùt lôùn lao ñeán noãi ñaát trôøi caûm ñoäng, maët ñaát khi aáy chaán ñoäng maïnh phaùt ra aâm thanh lôùn. Moät con roàng muø nghe ñöôïc tieáng aáy trong loøng voâ cuøng vui möøng neân hai maét töï saùng, suy nghó: "Ta ñaõ töøng thaáy ñieàm laønh naøy cuûa chö vò Coå Phaät trong quaù khöù". Suy nghó xong, roàng lieàn töø ñaát voït leân ñeán leã nôi chaân Boà-taùt. Luùc aáy coù naêm traêm con chim Thanh töôùc bay treân hö khoâng voøng quanh Boà-taùt, treân khoâng trung hieän ra caùc vaàng maây laønh nhieàu maøu röïc rôõ, caùc laøn gioù thôm theo aùnh saùng thoåi ñeán. Luùc aáy roàng lieàn noùi keä ca ngôïi Boà-taùt: Boà-taùt böôùc ñeán ñaâu Maët ñaát ñeàu chuyeån ñoäng Phaùt ra tieáng vang xa Ta nghe maét böøng saùng Laïi thaáy trong khoâng trung Khoảng töôùc bay quanh Ngaøi Maây laønh thaät röïc rôõ Dòu maùt laøn gioù thôm Ñieàm laønh naøy cuûa Ngaøi Gioáng nhö Phaät quaù khöù Do vaäy

bieát Boà-taùt Seõ thaønh ñaïo Chaùnh chaân. Luùc aáy Boà-taùt nghó: “Chö Phaät trong quaù khöù ñaõ duøng toøa ngoài nhö theá naøo ñeå thaønh ñaïo Voâ thöôïng?” Boà-taùt noäi quaùn töï bieát chö Phaät ñaõ duøng coû laøm toøa ngoài. Vua trôøi Ñeá Thích bieát yù nghó cuûa Boà-taùt lieàn hoùa thaønh moät ngöôøi trong tay ñang oâm boù coû saïch seõ, meàm maïi ñeán tröôùc Boà-taùt. Boà-taùt hoûi: –OÂng teân gì? Ngöôøi aáy ñaùp: –Toâi teân laø Caùt Töôøng. Boà-taùt nghe theá loøng raát vui möøng nghó: “Ta seõ phaù nhöõng ñieàu khoâng laønh ñeå thaønh ñaïo kieát töôøng”. Boà-taùt laïi hoûi: –Coû treân tay ngöôøi coù theå cho Ta ñöôïc khoâng? Caùt töôøng lieàn taëng boù coû cho Boà-taùt vaø thöa: –Boà-taùt neáu ñaéc ñaïo, xin ñoä toâi tröôùc. Boà-taùt nhaän coû traûi ra laøm toøa, thaúng thaân ngoài kieát giaø treân toøa coû, theo ñuùng caùch ngoài cuûa chö Phaät quaù khöù vaø phaùt lôøi theä nguyeän: –Khoâng thaønh ñaïo Chaùnh giaùc, Ta quyeát khoâng rôøi khoûi toøa naøy. Khi Boà-taùt phaùt lôøi nguyeän aáy, trôøi roàng, quyû thaàn ñeàu vui möøng, gioù maùt laønh töø boán phöông thoåi tôùi, caàm thuù boãng im tieáng, caây khoâng coøn xaøo xaïc, maây bay buïi cuoán

ñeàu saïch seõ. Ñoù laø ñieàm laønh baùo Boà-taùt saép thaønh ñaïo. Cuõng luùc aáy, ôû treân khoâng trung, taùm boä chuùng trôøi, roàng… vui möøng nhaûy muùa ngôïi khen, coøn cung ñieän cuûa Ma vöông ôû taàng trôøi thöù saùu töï nhieân rung ñoäng. Ma vöông trong loøng buoàn böïc, tinh thaàn roái loaïn, khoâng coøn taâm trí nghó ñeán vieäc thoï laïc, lo laéng suy nghó: “Sa-moân Cuø-ñaøm hieän ñang ngoài tónh toïa nôi coäi caây, lìa ñöôïc nguõ duïc, khoâng bao laâu seõ thaønh ñaïo Chaùnh giaùc. Neáu vò aáy thaønh ñaïo, seõ ñöa taát caû muoân loaøi vöôït thoaùt caûnh giôùi cuûa ta. Vaäy nay trong luùc vò aáy chöa thaønh ñaïo, ta phaûi ñeán laøm cho roái loaïn”. Ngöôøi con cuûa Ma vöông teân laø Taùt-ñaø thaáy cha coù veû lo laéng lieàn ñeán thöa: –Thöa cha, khoâng roõ vì sao cha coù veû buoàn raàu lo laéng nhö vaäy? Ma vöông ñaùp: –Sa-moân Cuø-ñaøm nay ñang ngoài nôi coäi caây tu haønh vaø saép ñaéc ñaïo. Ñaïo aáy vöôït hôn haún ñaïo cuûa ta neân ta muoán ñeán ñaáy phaù hoaïi. Ngöôøi con voäi can ngaên: –Boà-taùt thanh tònh vöôït caû ba coõi, coù thaàn thoâng vaø trí tueä khoâng gì laø khoâng roõ bieát, taùm boä chuùng trôøi, roàng… ñeàu ngôïi khen. Ñoái vôùi Ngaøi, phuï vöông khoâng theå phaù hoaïi ñöôïc, chaúng may taïo aùc seõ töï chuoác laáy tai hoïa. Ma vöông coù ba ngöôøi con gaùi hình dung daùng ñieäu voâ cuøng myõ mieàu, xinh ñeïp, coù nhieàu phöông caùch ñeå quyeán ruõ, laøm meâ hoaëc loøng ngöôøi, ñöùng ñaàu trong haøng Thieân nöõ. Hoï thöôøng xoâng höông thôm ngaùt, ñeo chuoãi ngoïc ñeïp. Ngöôøi thöù nhaát teân laø Nhieãm Duïc, ngöôøi thöù hai teân Naêng Duyeät Nhaân, ngöôøi thöù ba teân laø Khaû AÙi Laïc, ba coâ ñeán tröôùc cha vaø hoûi: –Khoâng bieát vì sao hoâm nay cha laïi raàu lo nhö vaäy? Ma vöông beøn giaûi baøy loøng mình vôùi ba con gaùi: –Hieän nay coù Sa-moân Cuø-ñaøm ôû theá gian, mình maëc aùo giaùp Phaùp, tay caàm cung töï taïi, baén muõi teân trí tueä muoán thu phuïc chuùng sinh, huûy hoaïi caûnh giôùi cuûa ta. Neáu ta khoâng coù phöông caùch dieät tröø thì chuùng sinh seõ tin töôûng vaø ñeàu theo veà vôùi vò aáy, caûnh giôùi ta seõ trôû neân troáng roãng, chính vì vaäy maø ta buoàn raàu. Trong luùc vò aáy chöa thaønh ñaïo, ta muoán ñeán phaù hoaïi laøm gaõy caây

caàu ñöa ñeán bôø giaùc cuûa vò aáy. Döï ñònh nhö theá Ma vöông lieàn tay caàm cung cöùng vaø naêm muõi teân cuøng vôùi con trai, con gaùi vaø chuùng thieân ma keùo ñeán döôùi caây Taát-baùt-la thaáy Ñöùc Maâu-ni ngoài laëng leõ khoâng ñoäng, saép vöôït beå sinh töû cuûa ba coõi. Ma vöông laäp töùc tay traùi caàm cung, tay phaûi caàm teân heùt lôùn baûo Boà-taùt: –Ngöôøi thuoäc doøng Saùt-ñeá-lôïi, cheát thaät oan uoång, sao khoâng mau rôøi khoûi ñaây, leân ngoâi Chuyeån luaân vöông, boû con ñöôøng xuaát gia, thöïc haønh boá thí seõ ñöôïc sinh leân trôøi höôûng thieân laïc, ñoù laø ñaïo cao nhaát, hôn caùch tu taäp naøy. Ngöôøi laø doøng doõi vua Chuyeån luaân maø laïi ñi laøm khaát só, thaät khoâng xöùng ñaùng. Nay neáu khoâng ñöùng daäy thì ngoài yeân maø huûy boû lôøi theä nguyeän. Vôùi ngöôøi, ta chæ caàn baén moät muõi teân. Caùc Tieân nhaân khoå haïnh chæ nghe tieáng cung teân cuûa ta khoâng ngöôøi naøo khoâng kinh hoàn, khieáp sôï, hoaûng loaïn, maát heát tinh thaàn; huoáng chi Cuø-ñaøm, ngöôøi sao chòu noãi nhöõng muõi teân ñoäc naøy. Neáu mau ñöùng leân seõ ñöôïc an toaøn. Ma vöông duøng lôøi ñe doïa Boà-taùt nhöng Boà-taùt vaãn an nhieân khoâng chuùt kinh ñoäng. Ma vöông lieàn phoùng teân vaø ñöa ma nöõ ñeán. Khi aáy Boà-taùt maét khoâng nhìn nhöng nhöõng muõi teân aáy boãng döøng laïi ôû khoaûng khoâng, muõi teân rôi xuoáng ñaát hoùa thaønh nhöõng ñoùa sen. Luùc aáy ba naøng ma nöõ lieàn noùi vôùi Boà-taùt: –Nhaân giaû laø baäc ñöùc cao, trôøi ngöôøi ñeàu kính troïng neân caàn coù ngöôøi haàu haï. Chuùng

toâi nay tuoåi coøn treû, nhöõng Thieân nöõ xinh ñeïp nhaát cuõng khoâng hôn ñöôïc chuùng toâi. Nay trôøi sai chuùng toâi ñeán ñeå ngaøy ñeâm haàu haï Boà-taùt. Boà-taùt noùi: –Caùc ngöôi nhôø coù troàng ít phöôùc ñöùc neân ñöôïc sinh leân trôøi laïi khoâng nhôù nghó ñeán voâ thöôøng maø laøm ñieàu meâ hoaëc. Thaân hình tuy ñeïp maø loøng khoâng ñoan chính, taâm nhieàu duïc voïng baát thieän, cheát aét bò sa vaøo ba ñöôøng döõ, mang thaân caàm thuù khoù maø thoaùt naïn. Nay caùc ngöôi coù yù muoán laøm loaïn taâm trí Ta, khoâng phaûi taâm thanh tònh. Haõy ñi ñi! Ta khoâng caàn caùc ngöôi. Khi aáy caû ba ma nöõ boãng bieán thaønh ba baø laõo toùc baïc, da nhaên raêng ruïng, nöôùc mieáng pheàu phaøo, gaày trô xöông, buïng to nhö caùi troáng, choáng gaäy leâ böôùc ñi, khoâng theå laáy laïi hình daùng nhö cuõ. Ma vöông thaáy taâm Boà-taùt quaù vöõng maïnh lieàn nghó: “Ngaøy xöa trong nuùi Tuyeát, ta töøng baén Ma-heâ-thuû-la laøm cho hoaûng sôï, ñaùnh maát taâm laønh, theá maø nay khoâng laøm lay chuyeån ñöôïc Cuø-ñaøm, cung teân vaø ba ñöùa con gaùi cuûa ta cuõng ñeàu khoâng lay chuyeån ñöôïc oâng aáy laøm ta theâm lo raàu giaän döõ. Ta phaûi duøng caùch khaùc môùi ñöôïc”. Nghó xong Ma vöông duøng lôøi eâm dòu khuyeân duï Boà-taùt: –Neáu Ngaøi khoâng öa thích thoï höôûng thuù vui cuûa coõi ngöôøi thì nay coù theå leân cung trôøi, ta seõ trao ngoâi vò vaø naêm moùn duïc cho Ngaøi. Boà-taùt ñaùp: –Trong caùc ñôøi tröôùc ngöôi do tu ñoâi chuùt haïnh boá thí neân nay ñöôïc ngoâi Töï taïi Thieân vöông. Phöôùc baùu aáy cuõng coù haïn, heát haïn seõ bò chìm ñaém trong ba ñöôøng, muoán thoaùt ra raát khoù. Ñoù laø nguyeân nhaân cuûa toäi khoå, chaúng phaûi ñieàu Ta caàn. Ma vöông hoûi Boà-taùt: –Quaû baùo cuûa ta Ngaøi bieát roài, vaäy quaû baùo cuûa Ngaøi ai bieát? Boà-taùt ñaùp: –Quaû baùo cuûa Ta chæ coù ñaát bieát. Boà-taùt vöøa döùt lôøi, maët ñaát lieàn

rung ñoäng saùu caùch. Luùc aáy moät vò Ñòa thaàn tay caàm bình baûy baùu caém ñaày hoa sen töø ñaát voït leân noùi vôùi Ma vöông: –Xöa kia Boà-taùt ñaõ töøng ñem ñaàu, maét, naõo, tuûy ñeå boá thí cho chuùng sinh, maùu Ngaøi ñaõ ñoå ra thaám öôùt khaép nôi. Ñaát nöôùc, vôï con, chaâu baùu... Boà-taùt ñeàu ñaõ boá thí, soá aáy khoâng theå keå xieát, chí ñeå caàu ñaïo Voâ thöôïng Chaùnh chaân. Do ñoù ngöôi nay khoâng neân laøm loaïn ñoäng Boà-taùt. Ma vöông nghe theá loøng sinh sôï haõi, loâng toùc döïng ñöùng. Vò Ñòa thaàn lieàn ñaûnh leã Boà-taùt, daâng hoa cuùng döôøng roài bieán maát. Khi aáy Ma vöông suy nghó: "Ta ñaõ duøng cung maïnh teân saét, caû ba con gaùi ta cuõng ñaõ duøng lôøi eâm aùi ñeå meâ hoaëc maø vaãn khoâng theå laøm loaïn taâm vò Cuø-ñaøm naøy. Nay ta phaûi huy ñoäng heát taát caû phöông tieän vaø löïc löôïng quaân ma duøng söùc maïnh uy hieáp oâng ta". Ma vöông vöøa nghó xong laäp töùc quaân ma hieän ra ñaày caû khoâng trung vôùi hình daùng quaùi dò. Keû thì caàm kieám, kích, ñaàu ñoäi ñai thoï, tay caàm chaøy saét; caû ñoaøn mang theo raát nhieàu caùc loaïi khí giôùi. Boïn chuùng thaân ngöôøi nhöng ñaàu laïi laø ñaàu caùc loaïi thuù nhö caù, heo, löøa, ngöïa, sö töû, roàng hoaëc nhö gaáu, coïp, caùc loaøi thuù khaùc. Coù loaøi nhieàu ñaàu, moãi maët moät con maét, hoaëc nhieàu maét; hoaëc buïng to thaân daøi, hoaëc oám trong nhö khoâng coù buïng; hoaëc chaân daøi goái lôùn; hoaëc goùt chaân to, baép chaân maäp; hoaëc moùng daøi raêng nhoïn; hoaëc ñaàu ôû tröôùc ngöïc; hoaëc coù nhieàu thaân mình maø chæ coù hai chaân; hoaëc maët lôùn, maët ôû moät beân; hoaëc saéc maët nhö tro ñaát; hoaëc mình phoùng khoùi löûa; hoaëc loã tai to nhö loã tai voi truøm caû

nuùi; hoaëc toùc daøi loõa theå; hoaëc saéc maët nöûa ñoû nöûa traéng; hoaëc moâi xeä chaám ñaát; hoaëc döôùi maëc khoá treân maëc aùo da coïp, da sö töû, da raén hoaëc raén quaán quanh ngöôøi; hoaëc treân ñaàu löûa boác; hoaëc maét trôïn tay quô; hoaëc ñi ngang hoaëc nhaûy nhoùt; hoaëc laên loän treân khoâng trung; hoaëc chaïy boä la heùt... khoâng bieát bao nhieâu loaøi coù hình daïng quaùi aùc nhö theá bao xung quanh nhö muoán xeù xaùc Ngaøi. Hoaëc laøm boán phía khoùi, löûa boác chaùy röïc trôøi; hoaëc noåi leân aâm thanh cuoàng loaïn, vang ñoäng, khaép caùc hang nuùi, gioù, löûa, khoùi buïi môø mòt khoâng theå nhìn thaáy gì caû. Nöôùc trong boán bieån cuøng luùc traøo daâng. Caùc chuùng trôøi, ngöôøi, roàng, quyû... theo baûo hoä Boà-taùt ñeàu giaän boïn ma chuùng ñeán noãi maùu töø caùc loã chaân loâng öùa ra. Caùc vò trôøi ôû coõi Tònh cö thieân thaáy boïn ma laøm roái loaïn Boà-taùt neân vì loøng töø bi, sôï chuùng laøm toån haïi Ngaøi lieàn xuoáng ñöùng treân hö khoâng quan saùt thaáy voâ soá voâ löôïng quaân ma vaây quanh Boà-taùt gaàm ruù, keâu gaøo thaät hung tôïn laøm vang ñoäng trôøi ñaát, nhöng Boà-taùt vaãn ngoài baát ñoäng, göông maët khoâng ñoåi saéc, khaùc naøo Sö töû ôû giöõa ñaøn nai neân ñeàu caát lôøi khen ngôïi: –OÂi thaät laø kyø dieäu! Chöa töøng thaáy bao giôø! Boà-taùt chaéc chaén seõ thaønh Chaùnh giaùc. Ma quaân khi aáy gaáp ruùt ñem heát löïc löôïng ñeán phaù Boà-taùt. Chuùng hoaëc trôïn maét nghieán raêng, hoaëc bay nhaûy loaïn xaï ngang qua tröôùc Boà-taùt, nhöng Boà-taùt xem chuùng nhö treû con ñuøa giôõn. Ma vöông caøng giaän döõ gia taêng söùc phaù phaùch, Boà-taùt laáy söùc töø bi khieán nhöõng keû oâm ñaù khoâng sao nhaác leân ñöôïc; oâm leân ñöôïc thì

laïi khoâng ñaët xuoáng ñöôïc. Dao bay, kieám phoùng ñeàu döøng laïi ôû giöõa khoaûng khoâng. Saám chôùp, möa löûa ñeàu hoùa thaønh hoa naêm saéc. Roàng döõ phun ñoäc, ñoäc aáy bieán thaønh gioù thôm. Bao nhieâu thöù döõ nhaèm laøm haïi Boà-taùt nhöng khoâng theå ñuïng ñeán Ngaøi. Ma vöông coù moät ngöôøi chò vaø moät ngöôøi em teân laø Di-giaø vaø Ca-lôïi, caû hai ñeàu caàm vuõ khí laø ñaàu laâu ngöôøi cheát, ñeán tröôùc Boà-taùt laøm nhieàu cöû chæ quaùi dò ñeå laøm loaïn taâm Ngaøi. Toaøn boä chuùng ma quaân ñeàu hieän thaân hình kinh dò muoán khuûng boá Boà-taùt, nhöng taát caû ñeàu khoâng ñoäng ñöôïc moät sôïi loâng cuûa ngöôøi. Ma vöông thaáy vaäy trong loøng caøng uaát öùc, buoàn lo, raàu ró. Luùc aáy trong khoâng trung coù vò Thieân thaàn teân Phuï Ña aån thaân vaø leân tieáng: –Ta thaáy Ñöùc Maâu-ni taâm yù an tònh, hyû xaû, khoâng chuùt oaùn haän. Chuùng quaân ma khôûi leân loøng thaâm ñoäc phaù hoaïi maø Ngaøi vaãn khoâng oaùn hôøn. Caùc loaïi quyû aùc ngu ngoác, chuùng ngöôi chæ töï laøm mình meät nhoïc, hoaøn toaøn khoâng ñöôïc lôïi gì caû. Nay neân boû taâm giaän döõ toan phaù hoaïi Ngaøi bôûi vì mieäng caùc ngöôi duø coù theå thoåi lay ñoäng nuùi Tu-di, coù theå laøm cho löûa laïnh ñi, nöôùc noùng leân, ñaát cöùng bò meàm nhaõo, nhöng caùc ngöôi khoâng theå haïi Baäc Boà-taùt ñaõ traûi qua nhieàu kieáp tu taäp thieän quaû, thieàn ñònh chaân chaùnh, tinh caàn tu haønh caùc phaùp moân, neân trí tueä an tònh, saùng suoát, boán coâng ñöùc aáy khoâng theå dieät tröø ñöôïc. Neáu khoâng traûi thaân qua voâ löôïng khoå khoù aáy thì khoâng theå ñaït ñöôïc quaû Chaùnh giaùc. Nhö ngaøn maët trôøi soi saùng taát dieät heát boùng toái, duøi caây ñöôïc löûa, ñaøo ñaát ñöôïc nöôùc, chaêm lo tu taäp caùc phaùp thì coù theå ñaït ñöôïc ñieàu mong muoán. Chuùng sinh ôû ñôøi ñang bò chìm ñaém trong ba ñoäc khoâng coù ngöôøi cöùu vôùt; vì loøng töø bi, Boà-taùt tìm thuoác trí tueä vì ñôøi maø trò beänh, caùc ngöôi sao laïi quaáy phaù nhö vaäy? Chuùng sinh trong theá gian meâ môø, phieàn naõo, voâ trí, taø kieán; nay Ngaøi môû baøy phaùp nhaõn, daét daãn chuùng sinh ñeå hoï tu taäp theo chaùnh ñaïo, sao caùc ngöôi laïi quaáy roái Baäc Ñaïo Sö? Ñoù laø ñieàu khoâng theå laøm ñöôïc, gioáng nhö nôi ñoàng troáng maø xem thöôøng ngöôøi daãn ñöôøng. Chuùng sinh bò rôi vaøo ñeâm toái môø mòt, hoang mang khoâng bieát ñöôøng nôi ñaâu, Boà-taùt vì hoï maø thaép ñeøn trí tueä lôùn, caùc ngöôi sao laïi muoán thoåi taét ñi? Chuùng sinh bò chìm ñaém trong beå sinh töû, Boà-taùt vì hoï maø taïo thuyeàn trí tueä sao caùc ngöôi laïi muoán laøm cho thuyeàn ñaém? Boà-taùt laáy nhaãn nhuïc laøm

maàm, taâm kieân ñònh laøm reã, duøng chaùnh phaùp voâ thöôïng ñeå ñaït quaû vò Phaät-ñaø, sao caùc ngöôi laïi chaët phaù? Tham, saân, si troùi buoäc chuùng sinh, Boà-taùt tu taäp khoå haïnh vì muoán giaûi thoaùt cho hoï. Hoâm nay Ngaøi quyeát ñònh ngoài kieát giaø thieàn ñònh nôi coäi caây naøy ñeå thaønh ñaïo voâ thöôïng, nôi aáy chính laø toøa kim cang cuûa chö Phaät quaù khöù, caùc vuøng ñaát khaùc duø rung chuyeån nhöng vuøng ñaát aáy vaãn khoâng rung ñoäng. Ngaøi ñaõ nhaäp vaøo ñònh nhieäm maàu, chaúng ngöôøi naøo coù theå lay chuyeån ñöôïc. Ma vöông, ngöôi phaûi sinh loøng vui möøng, döùt taâm kieâu caêng, söûa ñoåi suy nghó ñeå phuïng söï Ngaøi. Ma vöông nghe nhöõng lôøi aáy, laïi thaáy Boà-taùt vaãn ñieàm nhieân neân

xaáu hoå khoâng coøn loøng kieâu maïn, theo lôøi khuyeân trôû veà cung ma. Chuùng quaân ma tan raõ, loøng ñaày buoàn baõ, khoán khoå, khoâng coøn chuùt uy vuõ naøo, khí giôùi boû rôi ngoån ngang khaép röøng nuùi. Khi aùc ma ñi roài, Boà-taùt taâm yeân tónh, vaéng laëng khoâng ñoäng. Treân trôøi khoâng moät boùng maây, gioù ngöøng thoåi, vaàng tòch döông cuoái ngaøy nhö saùng leân gaáp boäi, boùng nguyeät haèng vöøa loù daïng nheï soi khaép nôi, caùc choøm sao trôøi nhö röïc rôõ haún, taát caû moïi thöù u aùm, toái taêm khoâng coøn laøm trôû ngaïi. Treân hö khoâng, chö Thieân tung hoa ñeïp xuoáng nhö möa, taáu nhaïc cuùng döôøng Boà-taùt. Vaøo ñeâm moàng baûy thaùng hai, Boà-taùt duøng söùc töø bi haøng phuïc Ma vöông xong lieàn phoùng haøo quang lôùn vaø nhaäp ñònh suy nghó veà chaân lyù. Töø trong caùc phaùp thieàn ñònh töï taïi, Boà-taùt bieát ñöôïc trong voâ löôïng kieáp ôû quaù khöù, boû thaân maïng ôû choã naøy sinh ñeán choã kia vaø ñaõ taïo nhöõng nghieäp thieän aùc gì, cha meï hoï haøng, giaøu ngheøo, sang heøn, thoï yeåu vaø teân hoï nhö theá naøo ñeàu bieát roõ. Sau ñoù Boà-taùt lieàn khôûi loøng ñaïi Bi ñoái vôùi chuùng sinh suy nieäm: “Taát caû chuùng sinh khoâng coù ngöôøi cöùu vôùt neân luaân hoài trong naêm ñöôøng khoâng bieát beán ñaâu. Naêm ñöôøng aáy ñeàu giaû doái, khoâng chaân thaät, theá maø chuùng sinh ôû trong aáy cöù maõi ñuøa giôõn trong khoå laïc”. Boà-taùt nghó nhö theá cho ñeán heát canh moät. Vaøo luùc giöõa ñeâm, Boà-taùt ñaït ñöôïc Thieân nhaõn minh. Boà-taùt xem xeùt moïi vieäc trong theá gian ñeàu thaáy raát roõ raøng nhö töï thaáy hình dung mình trong göông. Ngaøi thaáy voâ soá chuùng sinh vôùi nhieàu chuûng loaïi, cheát ôû ñaây sinh ôû kia, tuøy theo nghieäp thieän aùc maø thoï quaû baùo khoå vui; thaáy chuùng sinh bò tröøng phaït trong ñòa nguïc nhö ñoå nöôùc ñoàng soâi vaøo mieäng, hoaëc oâm coät ñoàng noùng ñoû, hoaëc naèm giöôøng gai, hoaëc bò rang ñoát trong chaûo saét, hoaëc bò nöôùng treân löûa, hoaëc bò coïp beo, lang soùi aên thòt, coù ngöôøi naáp döôùi boùng caây ñeå troán löûa nhöng nhöõng laù caây khi ruïng xuoáng laïi bieán thaønh ñao kieám caét ñöùt thaân theå, hoaëc bò cöa buùa cöa chaët töù chi, hoaëc bò neùm vaøo doøng soâng löûa ñaày tro buïi, hoaëc bò neùm vaøo haàm phaân ueá… chòu bao nhieâu thöù khoå nhöng do nghieäp baùo phaûi cheát ñi soáng laïi ñeå chòu caûnh aáy. Boà-taùt thaáy nhöõng hình phaït aáy roài, quaùn nieäm: “Nhöõng chuùng sinh aáy voán vì caùi vui ôû theá gian neân taïo caùc nghieäp aùc, nay gaëp quaû baùo thaät laø ñau khoå. Neáu ngöôøi naøo thaáy ñöôïc quaû baùo nhö theá thì seõ khoâng coù yù laøm vieäc aùc.” Boà-taùt laïi xem xeùt coõi suùc sinh, thaáy roõ caùc loaïi suùc sinh tuøy theo gioáng loaøi maø phaûi mang nhöõng hình daùng xaáu xa, coù loaøi xöông thòt, gaân söøng, raêng loâng bò ngöôøi gieát thòt hay baét chuyeân chôû naëng neà, ñoùi khaùt thieáu thoán khoâng ai bieát ñeán, hoaëc bò xoû muõi, hoaëc bò coät ñaàu, thöôøng cung caáp thòt cho ngöôøi, laïi cuøng ñoàng loaïi aên thòt laãn nhau, chòu bao nhieâu noãi khoå nhö theá. Boà-taùt thaáy theá sinh taâm ñaïi Bi lieàn nghó: “Nhöõng chuùng sinh aáy luoân phaûi laáy thaân theå, söùc löïc ñeå phuïc vuï cho con ngöôøi vaø coøn bò ñaùnh ñaäp ñoùi khaùt thoáng khoå ñeàu do bao nghieäp döõ neân chòu quaû baùo nhö theá.” Boà-taùt laïi xem xeùt tieáp coõi ngaï quyû, thaáy chuùng thöôøng ôû nhöõng nôi toái taêm, chöa töøng thaáy aùnh saùng maët trôøi, maët

traêng vaø cuõng khoâng troâng thaáy nhau, phaûi mang thaân theå

lôùn daøi, buïng to nhö Thaùi sôn nhöng coå laïi nhoû nhö caây kim, trong mieäng thöôøng coù löûa boác chaùy, luoân luoân bò ñoùi khaùt haønh haï ñeán ngaøn muoân vaïn naêm khoâng nghe ñöôïc tieáng "aên". Neáu gaëp trôøi möa thì haït nöôùc bieán thaønh haït ngoïc löûa, neáu vaøo nôi soâng bieån ao hoà thì thaáy nöôùc bieán thaønh nöôùc ñoàng soâi, tro buïi mòt muø, thaân theå cöû ñoäng böôùc ñi taïo ra tieáng nhö ngöôøi keùo naêm traêm coã xe, töøng ñoaïn thaân theå ñeàu coù löûa ñoát. Boà-taùt thaáy ngaï quyû chòu bao nhieâu ñieàu khoå nhö theá neân khôûi taâm ñaïi Bi suy nghó: "Nhöõng chuùng sinh ñoù voán coù tính keo baån, chæ lo chöùa cuûa caûi, khoâng bieát boá thí neân nay phaûi chòu nhöõng toäi baùo naøy. Neáu ngöôøi naøo thaáy ñöôïc noãi thoáng khoå aáy chaéc seõ phaùt taâm boá thí, khoâng coøn keo kieät. Neáu nhö khoâng coù taøi saûn, hoï cuõng phaûi caét thòt boá thí". Boà-taùt laïi quan saùt ôû nhaân gian, thaáy con ngöôøi baét ñaàu töø thaân trung aám theo duïc maø vaøo thai, cha meï hoøa hôïp do nieäm ñieân ñaûo sinh ra taâm aùi, töùc laø laáy ñieàu baát tònh laøm thaân mình. Khi ñaõ vaøo thai ôû trong buïng meï, thaân theå bò ñun noùng nhö noãi khoå ôû ñòa nguïc, ñeán ñuû möôøi thaùng môùi sinh ra. Luùc môùi sinh, ñöôïc ngöôøi khaùc boàng aüm, xuùc chaïm thoâ rít neân ñau ñôùn, thoáng khoå nhö bò ñao göôm chaâm chích, chaúng bao laâu laïi ñeán giaø cheát, roài laïi sinh ra laøm treû con … cöù theá troâi laên trong naêm neûo khoâng theå töï tænh. Sau khi noäi quaùn, Boà-taùt khôûi taâm ñaïi Bi, suy nghó: "Taát caû chuùng sinh ñeàu coù noãi khoå nhö theá nhöng taïi sao hoï cöù ôû trong caûnh aáy tham ñaém caùc moùn duïc cho ñoù laø vui, khoâng theå döùt töø nguoàn coäi ñieân ñaûo". Cuoái cuøng Boà-taùt quaùn saùt coõi trôøi, thaáy caùc vò Thieân töû thaân theå trong saïch, khoâng bò buïi nhô, nhö ngoïc löu ly saùng laùng, ñoâi maét saïch trong khoâng buïi. Coù vò truï ôû ñænh nuùi Tu-di, hoaëc ôû boán phía nuùi Tu-di, hoaëc ôû giöõa hö khoâng, loøng thöôøng vui veû khoâng coù moái lo, thöôøng taáu nhaïc trôøi ñeå laøm vui, khoâng bieát ngaøy ñeâm, khaép nôi boán phöông nôi naøo cuõng tuyeät dieäu. Boà-taùt thaáy chö Thieân ôû phöông Ñoâng meâ ñaém nhieàu naêm, queân söï chuyeån ñôøi, chö Thieân ôû phöông Taây cuõng maõi meâ thoï laïc, ngaøy qua thaùng laïi khoâng nghó ñeán vieäc thaùc sinh, caùc phöông Nam, phöông Baéc ñeàu nhö theá. AÊn uoáng, aùo quaàn heã nghó tôùi laø coù ngay. Tuy coù nhöõng ñieàu vöøa yù nhö theá nhöng cuõng bò löûa duïc nung naáu. Ñeán luùc phöôùc ôû coõi trôøi heát thì naêm töôùng cheát hieän ra: moät laø hoa treân ñaàu heùo, hai laø maét nhaùy, ba laø aùnh saùng treân thaân khoâng coøn, boán laø döôùi naùch moà hoâi xuaát, naêm laø töï nhieân rôøi khoûi toøa ngoài cuûa mình. Caùc quyeán thuoäc nhìn thaáy naêm töû töôùng aáy hieän ra sinh taâm quyeán luyeán. Vò Thieân töû aáy töï thaáy thaân mình hieän naêm töû töôùng laïi theâm caùc quyeán thuoäc quyeán luyeán neân ngay khi ñoù sinh loøng ñau khoå. Boà-taùt thaáy caùc Thieân töû nhö vaäy neân khôûi taâm ñaïi Bi suy nghó: "Caùc vò Thieân töû voán tu taäp ít ñieàu thieän neân ñöôïc thoï höôûng laïc thuù coõi trôøi nhöng khi saép heát phöôùc cuõng vaãn sinh khoå naõo, maïng chung boû thaân trôøi vaãn coù theå ñoïa vaøo ba ñöôøng aùc. Muïc ñích tu laø ñeå caàu quaû baùo vui, nhöng hoï ñöôïc roài laïi vaãn ít vui nhieàu khoå, gioáng nhö

ngöôøi ñoùi aên thöùc aên ñoäc, tröôùc coù theå ngon mieäng nhöng sau ñoù laø tai hoïa. Baäc trí laïi ham caùi vui aáy sao? Chö Thieân ôû coõi Saéc vaø Voâ saéc giôùi thaáy thoï maïng laâu daøi lieàn cho laø coù vui laâu daøi, ñeán khi thaáy töôùng suy hoaïi caûm thaáy ñau khoå, sinh ra taø kieán phæ baùng, cho laø khoâng coù nhaân quaû vì theá maø bò troâi laên trong ba ñöôøng chòu ñuû moïi noãi khoå". Boà-taùt duøng Thieân nhaõn xem khaép naêm ñöôøng khôûi taâm töø bi suy nghó: "Trong ba coõi khoâng moät chuùt vui" suy nghó nhö theá ñeán taän nöûa ñeâm. Sang canh thöù ba, Boà-taùt xem xeùt chuùng sinh do nhaân duyeân gì maø coù giaø cheát? Vaø bieát roõ chính do coù sinh neân coù giaø cheát, neáu xa lìa sinh thì khoâng coù giaø cheát. Laïi hieän töôïng sinh aáy khoâng phaûi töø trôøi sinh xuoáng, khoâng phaûi töï nhieân sinh maø do töø nhaân duyeân sinh ra. Do tham duïc vôùi Saéc vaø Voâ saéc neân sinh ra nghieäp. Boà-taùt laïi quaùn nghieäp trong Tam höõu töø ñaâu sinh, lieàn bieát töø Boán thuû

sinh ra. Cöù theá Boà-taùt noäi quaùn thaáy roõ boán thuû töø aùi sinh, aùi töø thoï sinh, thoï töø xuùc sinh, xuùc töø luïc nhaäp sinh, luïc nhaäp do danh saéc sinh, danh saéc töø thöùc sinh, thöùc töø haønh sinh, haønh töø voâ minh sinh ra. Neáu dieät ñöôïc voâ minh thì dieät ñöôïc haønh, haønh dieät thì thöùc dieät, thöùc dieät thì danh saéc dieät, danh saéc dieät thì luïc nhaäp dieät, luïc nhaäp dieät thì xuùc dieät, xuùc dieät thì thoï dieät, thoï dieät thì aùi dieät, aùi dieät thì thuû dieät, thuû dieät thì höõu dieät, höõu dieät thì sinh dieät, sinh dieät thì giaø cheát, lo buoàn, saàu thöông dieät. Cöù nhö theá Boà-taùt noäi suy, quaùn nieäm möôøi hai nhaân duyeân theo hai chieàu thuaän, nghòch ñeán canh ba thì phaù ñöôïc voâ minh. Vaàng thaùi döông vöøa hieän, Boà-taùt tìm ñöôïc aùnh saùng trí tueä, taâm ñoaïn tröø hoaøn toaøn taäp khí phieàn naõo chöôùng ngaïi vaø thaønh Baäc Nhaát Thieát Chuûng Trí. Khi aáy Nhö Lai suy nghó veà taùm Thaùnh ñaïo chaân chaùnh, laø con ñöôøng maø ba ñôøi chö Phaät ñaõ ñi ñeå ñeán Nieát-baøn, nay Ngaøi ñaõ theå ñaït ñöôïc, thaønh töïu trí tueä voâ ngaïi. Luùc aáy toaøn maët ñaát hieän ra möôøi taùm töôùng chaán ñoäng, khaép nôi ñeàu saïch trong, khoâng coù moät maûy buïi traàn, troáng trôøi töï phaùt ra tieáng, gioù thôm thoåi leân eâm aùi maùt meû, maây laønh nhieàu saéc tuoân möa cam loä, hoa quaû ôû trong caùc khu laâm vieân boãng naûy loäc, keát traùi duø khoâng phaûi muøa. Töø trôøi cao rôi xuoáng caùc loaïi hoa quyù nhö hoa Maïn-ñaø-la, Ñaïi Maïn-ñaø-la, Maïn-thuø-sa vaø Ñaïi Maïn-thuø-sa, hoa vaøng, hoa baïc, hoa löu ly... Hoa sen baèng baûy baùu phuû ñaày quanh caây Boà-ñeà ñeán ba möôi saùu do-tuaàn. Cuøng luùc ñoù chö Thieân taáu Thieân nhaïc, ñoát höông, ca haùt, khen ngôïi, tay caàm baûo caùi, traøng phan hieän ra ñaày khaép hö khoâng maø cuùng döôøng Ñöùc Nhö Lai. Taùm boä chuùng roàng, thaàn... ñeàu cuùng döôøng nhö theá. Ngay luùc aáy taát caû chuùng sinh ñeàu khôûi loøng töø yeâu thöông, khoâng coù yù töôûng giaän döõ laøm haïi, vui möøng phaán chaán nhö thaáy ñöôïc Thaùnh tích, khoâng sôï haõi maø oân hoøa, khoâng kieâu caêng, khoâng keo kieät, ganh tò doái traù. Caùc Thieân töû ôû coõi trôøi Nguõ Tònh cö, nôi ñaõ xa lìa caùc traïng thaùi taâm hyû laïc cuõng ñeàu vui möøng khoâng keàm cheá ñöôïc. Noãi thoáng khoå ôû ñòa nguïc taïm thôøi giaûm bôùt, chuùng sinh ôû coõi ñoù ñeàu khôûi sinh nieäm hoan hyû, taát caû loaøi suùc

sinh hay aên thòt nhau boãng khoâng coøn loøng aùc, ngaï quyû no ñuû khoâng coøn ñoùi khaùt. Nhöõng nôi u aùm cuûa theá giôùi, nôi maët trôøi maët traêng chöa bao giôø chieáu tôùi nay boãng saùng toû, chuùng sinh trong caùc coõi aáy thaáy ñöôïc nhau ñeàu thaéc maéc taïi sao nôi ñaây boãng nhieân coù chuùng sinh. Vò Phaùp Vöông Ñaïi Thaùnh xuaát hieän khai saùng cho ñôøi, duøng aùnh saùng chaùnh phaùp phaù boû maøn phi phaùp u toái, laøm cho moïi nôi ñeàu saùng rôõ. Vöông toå Cam Giaù boû ngoâi hoïc ñaïo ñaït ñöôïc Nguõ thoâng, do tu Thaäp thieän neân ñöôïc sinh leân trôøi, luùc aáy cuõng duøng thaàn thoâng ñeán beân coäi Boà-ñeà, töø hö khoâng vui möøng chaép tay khen ngôïi: –Trong doøng hoï Cam Giaù cuûa chuùng ta, coù ngöôøi dieät ñöôïc phieàn naõo thaønh Baäc Nhaát Thieát Chuûng Trí, laøm con maét cho theá gian. Thaät laø laï luøng ñaëc bieät! Taát caû chuùng sinh ñeàu hoan hyû toät ñoä, chæ coù Ma vöông laø oâm loøng phieàn muoän. Baáy giôø Ñöùc Nhö Lai trong baûy ngaøy vaãn ngöï taïi coäi Boà-ñeà tö duy noäi quaùn: “Ta ôû taïi ñaây dieät heát phieàn naõo, nhöõng vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong, baûn nguyeän hoaøn thaønh. Phaùp maø Ta chöùng ñöôïc thaät laø vi dieäu, chæ coù Phaät vaø Phaät môùi hieåu ñöôïc. Toaøn theå chuùng sinh trong ñôøi nguõ tröôïc bò che khuaát bôûi tham muoán, giaän döõ, ngu si, taø kieán, kieâu maïn, dua nònh, phöôùc ñöùc moûng manh, caên trí trì ñoän, khoâng coù trí tueä laøm sao coù theå hieåu ñöôïc phaùp maø Ta ñaõ chöùng. Neáu nay Ta vì hoï maø chuyeån phaùp luaân chaéc hoï seõ meâ môø, nghi ngôø, khoâng theå tin theo roài sinh cheâ bai maø bò sa vaøo ñöôøng aùc chòu bao thoáng khoå, vaäy Ta neân yeân laëng maø vaøo Nieát-baøn”. Khi ñoù Ñöùc Nhö Lai noùi keä: Ñöôøng Thaùnh thaät khoù ñi Quaû trí tueä khoù ñaït

Ta trong khoù khaên aáy Moïi vieäc laøm ñaõ xong Trí tueä Ta ñaït ñöôïc Laø vi dieäu ñeä nhaát Taùnh chuùng sinh trì ñoän Chìm ñaém trong meâ môø Troâi theo doøng sinh töû Khoâng theå trôû veà nguoàn Caùc loaøi ñeàu nhö theá Laøm sao cöùu vôùt ñöôïc. Baáy giôø vò Ñaïi phaïm thieân thaáy Nhö Lai ñaõ chöùng Thaùnh quaû maø yeân laëng khoâng chuyeån phaùp luaân, loøng buoàn raàu suy nghó: “Theá Toân ñaõ töøng voâ löôïng kieáp vì chuùng sinh ôû laâu daøi trong sinh töû, lìa boû ngoâi vò, vôï con, cho ñeán ñaàu, maét, naõo, tuûy, chòu bao khoå sôû, nay nguyeän ñaõ thaønh, chöùng Baäc Voâ Thöôïng Chaùnh Ñaúng Chaùnh Giaùc, sao laïi laëng yeân khoâng chuyeån phaùp luaân, neáu theá chuùng sinh seõ phaûi chìm maõi trong bieån sinh töû. Ta nay phaûi ñeán caàu xin Phaät chuyeån phaùp luaân”. Nghó theá roài, vò Phaïm thieân rôøi Thieân cung ñeán choã Ñöùc Nhö Lai nhanh nhö khoaûng thôøi gian moät löïc só co duoãi caùnh tay. Ñeán nôi, Phaïm thieân cung kính chaép tay, leã xuoáng chaân Phaät, nhieãu quanh traêm ngaøn voøng roài ngoài sang moät beân chaép tay, quyø baïch Phaät: –Baïch Ñöùc Theá Toân, Ngaøi töø xöa ñeán nay töøng ôû maõi trong sinh töû boû caû thaân ñaàu maét ñeå boá thí, chòu bao noãi khoå, chæ vì chuùng sinh maø tu taäp taát caû ñöùc haïnh, nay ñaõ thaønh ñaïo, sao Ngaøi laïi laëng yeân khoâng chuyeån phaùp luaân. Chuùng sinh ñang chìm trong ñeâm daøi sinh töû, rôi vaøo voâ minh, thaät khoù bieát khi naøo ra khoûi, nhöng cuõng coù chuùng sinh trong ñôøi tröôùc ñöôïc gaàn guõi baïn laønh, vun troàng caùc coâng ñöùc neân coù theå nghe phaùp, nhaän laõnh ñaïo Thaùnh, vaäy xin Theá Toân

thöông xoùt haõy vì nhöõng chuùng sinh ñoù maø chuyeån phaùp luaân. Trôøi Ñeá Thích vaø trôøi Tha hoùa töï taïi cuõng ñeán khuyeán thænh Nhö Lai haõy vì chuùng sinh maø chuyeån phaùp luaân. Luùc aáy Ñöùc Theá Toân baûo caùc vò Thieân vöông: –Ta cuõng muoán vì taát caû chuùng sinh chuyeån phaùp luaân, nhöng chæ vì phaùp maø Ta chöùng ñöôïc voâ cuøng vi dieäu, saâu xa, khoù hieåu khoù baøn, chuùng sinh thaät khoù coù theå tin vaø vaâng theo, laïi sinh loøng phæ baùng maø phaûi sa vaøo ñòa nguïc. Ta nay vì theá maø yeân laëng. Trôøi Phaïm thieân vaø Ñeá Thích phaûi ba laàn khuyeán thænh, ñeán heát ngaøy thöù baûy, Phaät môùi yeân laëng nhaän lôøi. Chö Thieân bieát Phaät ñaõ nhaän lôøi lieàn cuùi laïy xuoáng chaân Phaät roài trôû veà Thieân cung. Sau khi nhaän lôøi khuyeán thænh cuûa Phaïm thieân vaø Ñeá Thích, Theá Toân lieàn duøng Phaät nhaõn quaùn saùt, thaáy roõ chuùng sinh coù ba baäc thöôïng caên, trung caên vaø haï caên; caùc phieàn naõo cuõng coù ba loaïi thöôïng, trung vaø haï. Quan saùt nhö theá cho ñeán möôøi boán ngaøy, Phaät laïi nghó: “Ta nay saép môû cöûa cam loä nhöng ai xöùng ñaùng laø ngöôøi ñaàu tieân ñöôïc nghe phaùp? Tieân nhaân A-la-la laø ngöôøi thoâng tueä, coù theå hieåu ñöôïc giaùo phaùp naøy. Vò aáy töøng nguyeän laø neáu Ta thaønh ñaïo thì ñoä oâng ta tröôùc”. Theá Toân vöøa nghó nhö theá thì trong khoâng trung coù tieáng: –Tieân nhaân A-la-la vöøa qua ñôøi ñeâm hoâm qua. Ñöùc Theá Toân ñaùp: –Ta cuõng ñaõ bieát ñeâm qua oâng aáy qua ñôøi. Phaät laïi nghó: “Tieân nhaân Ca-lan caên taùnh lanh lôïi, coù theå hieåu ñöôïc giaùo phaùp cuûa

Ta, xöùng ñaùng ñöôïc nghe phaùp tröôùc tieân”. Trong khoâng trung laïi coù tieáng noùi: –Tieân nhaân Ca-lan cuõng ñaõ vöøa qua ñôøi ñeâm hoâm qua. Theá Toân cuõng ñaùp nhö tröôùc roài Ngaøi laïi nghó: “Naêm anh em Kieàu-traàn-nhö theo leänh Quoác sö vaø quan ñaïi thaàn ôû laïi chaêm nom, haàu haï Ta, ñeàu laø nhöõng ngöôøi thoâng minh. Ngoaøi ra trong ñôøi quaù khöù, hoï ñaõ phaùt nguyeän vôùi Ta laø mong ñöôïc nghe phaùp tröôùc tieân, Ta nay neân vì naêm ngöôøi naøy maø môû cöûa chaùnh phaùp”. Laïi nghó: “Chö Phaät quaù khöù chuyeån phaùp luaân ñeàu taïi vöôøn Loäc daõ, truï xöù cuûa caùc vò Tieân nhaân, thuoäc nöôùc Ba-la-naïi, naêm ngöôøi kia cuõng cö truù nôi aáy. Ta nay neân ñeán ñoù chuyeån ñaïi phaùp luaân”. Nghó theá roài, Theá Toân ñöùng daäy ñi ñeán nöôùc Ba-la-naïi. Baáy giôø coù naêm traêm ngöôøi laùi buoân do hai vò thöông chuû laø Baït-ñaø-la-tö-na vaø Baït-ñaø-la-leâ daãn ñaàu ñang ñi qua caùnh ñoàng troáng. Moät vò Thieân töû hieän ñeán noùi vôùi hoï: –Coù Ñöùc Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Chaùnh Bieán Tri, Minh Haïnh Tuùc, Thieän Theä, Theá Gian Giaûi, Voâ Thöôïng Só, Ñieàu Ngöï Tröôïng Phu, Thieân Nhaân Sö, Phaät Theá Toân xuaát hieän, khai hoùa cho ñôøi, laø ruoäng phöôùc cao quyù baäc nhaát. Caùc ngöôøi neân ñeán tröôùc Ngaøi cuùng döôøng. Vò thöông chuû nghe vò Thieân töû noùi nhö theá, möøng rôõ khen ngôïi vaø hoûi: –Lôøi daïy aáy thaät laø toát laønh! Ñöùc Theá Toân giôø ôû nôi ñaâu? Vò Thieân töû ñaùp: –Khoâng laâu nöõa, Theá Toân seõ ñi ngang qua ñaây. Luùc aáy Nhö Lai coù voâ soá chö Thieân hoä toáng ñeán thoân Sa-baït-lôïi. Hai ngöôøi laùi buoân thaáy Ñöùc Nhö Lai töôùng maïo uy nghi trang nghieâm, laïi thaáy chö Thieân vaây quanh tröôùc sau hoä toáng neân loøng caøng vui möøng beøn duøng maät ong vaø ñöôøng daâng leân cuùng döôøng

Phaät. Luùc aáy Theá Toân nghó: “Chö Phaät trong quaù khöù duøng Baùt-ña-la ñeå ñöïng thöùc aên”. Boán vò Thieân vöông bieát yù nghó cuûa Phaät neân moãi vò ñem moät caùi baùt ñeán daâng cho Phaät. Ñöùc Theá Toân nghó: “Neáu Ta nhaän baùt cuûa moät vò thì caùc vò kia seõ khoâng vui” neân Ngaøi nhaän heát vaø ñaët boán caùi baùt leân nhau, duøng baøn tay aán xuoáng thaønh moät baùt, boán caïnh baùt hieän leân raát roõ. Theá Toân chuù nguyeän: –Nay caùc oâng cuùng döôøng caùc moùn naøy, mong Ta duøng xong seõ taêng khí löïc, Ta cuõng chuù nguyeän cho caùc oâng ñöôïc söùc khoûe, beàn taâm, vui veû, an laïc, yeân oån khoâng beänh taät, soáng laâu vaø ñöôïc thieän thaàn phuø hoä. Do cuùng döôøng trai thöïc seõ döùt ñöôïc goác reã ba ñoäc, töông lai seõ ñaït tam kieân phaùp, thoâng minh trí tueä, heát loøng tin töôûng Phaät phaùp, sinh ra ôû ñaâu cuõng ñeàu coù chaùnh kieán, khoâng meâ muoäi. Trong hieän taïi cha meï vôï con, quyeán thuoäc thaân thích ñeàu sum vaày, khoâng coù nhöõng chuyeän quaùi laï, chaúng laønh xaûy ra, ngöôøi trong gia ñình coù ai laøm aùc maø ñoïa vaøo ñöôøng döõ seõ do phöôùc baùu boá thí naøy ñöôïc sinh trong coõi ngöôøi, coõi trôøi, khoâng khôûi taø kieán, tieán tu coâng ñöùc, thöôøng ñöôïc ôû gaàn chö Phaät Nhö Lai, ñöôïc nghe phaùp nhieäm maàu, chöùng ñöôïc chaân lyù ñaày ñuû nhö yù nguyeän. Ñöùc Theá Toân chuù nguyeän xong môùi thoï thöïc. Sau khi thoï thöïc, röûa tay vaø baùt xong, Ngaøi truyeàn phaùp tam quy cho caùc thöông gia: quy y Phaät, quy y Phaùp, quy y Taêng-giaø ôû töông lai. Trao truyeàn phaùp tam quy xong, Ñöùc Phaät töø giaõ ñi tieáp ñeán vöôøn Loäc daõ, vôùi oai nghi ñónh ñaïc thanh thoaùt gioáng nhö Nga vöông. Treân ñöôøng, Phaät gaëp moät ngöôøi ngoaïi ñaïo teân laø Öu-baø-giaø. Vò ngoaïi ñaïo aáy thaáy töôùng toát trang nghieâm, caùc caên tónh laëng cuûa Phaät cho laø ñieàu kyø dieäu neân noùi keä khen ngôïi: Chuùng sinh ôû theá gian Ñeàu bò ba ñoäc troùi Caùc caên laïi phoùng daät

Bò ngoaïi caûnh cuoán loâi
Nhöng nay thaáy Nhaân giaû
Caùc caên thaät vaéng laëng
AÉt ñaït ñaïo giaûi thoaùt
Chaéc theá khoâng coøn nghi
Thaày Nhaân giaû laø ai?
Teân hoï goïi laø gì?
Ñöùc Theá Toân duøng keä ñaùp:
Ta nay ñaõ vöôït thoaùt
Khoûi caûnh giôùi chuùng sinh
Phaùp vi dieäu saâu xa
Ta nay ñaõ bieát heát
Ba ñoäc vaø naêm duïc
Ñoaïn haún khoâng coøn nöõa
Nhö hoa sen trong buøn
Khoâng nhieãm nöôùc buøn hoâi

Töi chöùng Baùt chaùnh ñaïo
Khoâng thaày khoâng baïn beø
Duøng trí tueä thanh tònh
Haøng phuïc ñöôïc Ma vöông
Nay ñaït ñaïo Chaùnh giaùc
Xöùng laø Thaày trôøi ngöôøi
Thaân mieäng yù toaøn tònh
Neân hieäu laø Maâu-ni
Muoán ñeán Ba-la-naïi
Ñeå chuyeån chaùnh phaùp luaân
Ñieàu maø trôøi, ngöôøi, ma
Khoâng sao giaûng noùi ñöôïc.

Öu-baø-giaø nghe baøi keä xong, loøng sinh vui möøng khen laø chöa töøng coù, chaép tay cung kính nhieãu quanh Theá Toân, töø bieät ra ñi. Ñi moät ñoaïn, Öu-baø-giaø coøn quay laïi nhìn, khoâng thaáy Theá Toân nöõa môùi ñi haún.

Ñöùc Theá Toân ñi tieáp ñeán bôø soâng A-xaø-ba-la thì trôøi ñaõ chieàu toái neân phaûi döøng chaân nghæ roài ngoài nhaäp ñònh suoát baûy ngaøy trong möa gioù. Taïi doøng soâng aáy, coù vò Long vöông teân Muïc-chaân-laân-ñaø thaáy Phaät nhaäp ñònh lieàn duøng thaân quaán quanh Phaät baûy voøng suoát trong baûy ngaøy. Sau baûy ngaøy vò aáy lieàn bieán thaønh hình ngöôøi cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät thöa:

–Theá Toân ngoài ôû ñaây suoát trong baûy ngaøy khoâng ngaïi trôøi möa gioù sao?

Ñöùc Theá Toân noùi keä ñaùp:

Chö Thieân vaø ngöôøi ñôøi
Vui thích trong nguõ duïc
So vôùi vui thieàn ñònh
Khoâng theå naøo saùnh baèng.

Long vöông nghe lôøi keä cuûa Phaät vui möøng hôùn hôû cuùi ñaàu leã xuoáng chaân Phaät roài trôû veà Long cung. Ñöùc Theá Toân laïi tieáp tuïc ñi ñeán thaønh Ba-la-naïi, choã cuûa naêm vò Kieàu-traàn-nhö, Ma-ha-na-ma, Baït-ba, A-xaù-baø-xaø, Baït-ñaø-la-xaø cö truù. Naêm ngöôøi aáy thaáy Phaät töø xa ñang ñi ñeán lieàn baøn vôùi nhau: –Sa-moân Cuø-ñaøm boû loái tu khoå haïnh, thoaùi thaân trôû laïi thoï höôûng thuù vui aên uoáng khoâng coøn taâm ñaïo nöõa. Nay oâng ta ñeán ñaây chuùng ta khoâng caàn ñöùng leân tieáp ñoùn, cuõng khoâng laøm leã kính, thaêm hoûi. Neáu oâng aáy muoán caàn moät choã ngoài thì cöù töï yù choïn choã ñeå ngoài. Noùi xong, hoï ñeàu yeân laëng nhöng khi Phaät ñeán gaàn thì naêm ngöôøi töï ñoäng ñöùng daäy laïy chaøo, voäi vaøng cung kính tieáp ñoùn, laøm nhöõng vieäc nhö luùc tröôùc, ngöôøi tieáp ñôõ y baùt, ngöôøi laáy nöôùc röûa, ngöôøi röûa chaân cho Phaät… Ai cuõng laøm ngöôïc laïi nhöõng lôøi ñaõ giao öôùc, nhöng vaãn nhö tröôùc, goïi Phaät laø Cuø-ñaøm. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân hoûi anh em Kieàu-traàn-nhö: –Caùc ngöôøi cuøng ñoàng yù vôùi nhau laø gaëp Ta

khoâng ñöùng daäy, nay sao laïi traùi vôùi lôøi heïn öôùc, voäi ñöùng daäy tieáp ñoùn haàu haï Ta? Naêm ngöôøi nghe hoûi trong loøng hoå theïn lieàn thöa: –Cuø-ñaøm ñi ñöôøng coù moûi meät khoâng? Theá Toân hoûi: –Sao caùc ngöôøi ñoái vôùi Baäc Voâ Thöôïng Toân laïi goïi teân hoï nhö theá? Loøng Ta tuy khoâng chaáp traùch söï huûy baùng hay khen ngôïi, khoâng coù taâm phaân bieät nhöng caùc ngöôøi kieâu caêng seõ chuoác laáy quaû baùo döõ. Ví nhö ñoái vôùi leã nghi ôû theá gian, con coøn khoâng theå goïi cha meï baèng teân, huoáng chi Ta nay laø cha meï cuûa taát caû. Caû naêm vò nghe nhöõng lôøi daïy aáy laïi caøng hoå theïn, thöa vôùi Phaät: –Chuùng con ngu si khoâng trí tueä, khoâng bieát nay Ngaøi ñaõ thaønh Chaùnh giaùc. Vì sao? Vì tröôùc kia thaáy Nhö Lai tu khoå haïnh saùu naêm, ngaøy aên moät haït gaïo, moät haït meø maø nay trôû laïi höôûng thuù vui aên uoáng; do ñoù chuùng con töôûng Phaät chöa ñaït ñaïo. Phaät beøn noùi vôùi naêm ngöôøi: –Caùc oâng chôù duøng trí nhoû ñeå ño löôøng ñaïo Ta thaønh hay chöa thaønh ñaïo. Vì sao? Vì khi thaân xaùc khoå thì taâm loaïn, thaân vui söôùng thì loøng seõ say ñaém. Do ñoù khoå vaø vui, caû hai ñeàu khoâng phaûi laø nguyeân nhaân thaønh ñaïo, chaúng khaùc gì duøi caây laáy löûa, laïi ñaët khuùc caây trong nöôùc maø duøi thì chaéc chaén khoâng coù löûa ñeå soi saùng. Tìm löûa trí tueä cuõng vaäy, coù nöôùc cuûa khoå vui thì aùnh saùng cuûa löûa trí tueä khoâng sinh, vì löûa trí tueä khoâng sinh neân khoâng theå dieät tröø ñöôïc maøn ñen toái cuûa sinh töû. Nay neáu boû ñöôïc khoå vaø vui, tu taäp theo Trung ñaïo thì taâm seõ an ñònh, coù theå lónh hoäi tu taäp theo taùm Thaùnh ñaïo chaân chaùnh, xa rôøi moái lo sinh, giaø, beänh, cheát. Chính Ta ñaõ tu taäp theo Trung ñaïo neân ñaït quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Naêm ngöôøi aáy nghe Nhö Lai daïy nhö theá loøng raát vui möøng, voâ cuøng phaán chaán, nhìn ngaém dung nhan cuûa Phaät khoâng rôøi. Khi aáy Ñöùc Theá Toân xeùt thaáy caên taùnh cuûa naêm vò nhoùm oâng Kieàu-traàn-nhö coù theå nhaän hieåu ñöôïc ñaïo phaùp neân daïy: –Naøy Kieàu-traàn-nhö, caùc oâng neân bieát, thaân naêm aám naøy laø khoå, sinh laø khoå, giaø laø khoå, beänh laø khoå, cheát laø khoå, yeâu thöông maø xa nhau laø khoå, caêm gheùt maø gaëp nhau laø khoå, mong moûi khoâng ñöôïc cuõng khoå, maát ñi nieàm vui söôùng khi vinh hieån laø khoå. Naøy Kieàu-traàn-nhö, chuùng sinh höõu hình hay voâ hình, khoâng chaân, coù moät chaân, hai chaân, ba chaân, boán chaân hay nhieàu chaân… khoâng loaøi naøo laø khoâng coù nhöõng noãi khoå aáy. Ví nhö laáy tro phuû leân löûa; neáu gaëp coû khoâ, löûa seõ boác chaùy. Nhö vaäy nhöõng noãi khoå laø do goác chaáp Ngaõ maø sinh ra. Neáu coù chuùng sinh naøo khôûi leân nieäm töôûng chaáp ngaõ, duø nhoû nhieäm ñeán ñaâu cuõng phaûi chòu nhöõng noãi khoå aáy. Tham duïc, giaän döõ, ngu si ñeàu do caên baûn chaáp Ngaõ

sinh ra. Laïi nöõa, ba ñoäc naøy laø nguyeân nhaân cuûa khoå, ví nhö haït gioáng coù naêng löïc sinh ra maàm moäng, chuùng sinh chính vì chuùng neân phaûi luaân hoài trong ba coõi. Neáu dieät ñöôïc chaáp Ngaõ vaø tham, saân, si thì nhöõng noãi khoå seõ theo ñoù ñoaïn döùt. Taát caû khoå ñau phieàn naõo ñeàu do Baùt chaùnh ñaïo ñoù maø dieät tröø, gioáng nhö moät ngöôøi laáy nöôùc röôùi taét löûa lôùn. Toaøn theå chuùng sinh khoâng bieát coäi reã cuûa khoå ñau, neân ñeàu bò luaân hoài trong

sinh töû. Naøy Kieàu- traàn-nhö, Khoå caàn neân bieát, Taäp phaûi ñoaïn tröø, Dieät caàn neân chöùng, Ñaïo caàn neân tu. Naøy Kieàu-traàn-nhö, Ta ñaõ bieát Khoå, ñaõ döùt Taäp, ñaõ chöùng Dieät, ñaõ tu Ñaïo neân ñaõ chöùng ñaéc quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Do ñoù nay caùc oâng caàn phaûi bieát Khoå, döùt Taäp, chöùng Dieät vaø tu Ñaïo. Neáu ai khoâng toû ngoä Töù thaùnh ñeá aáy thì neân bieát ngöôøi aáy chöa ñöôïc giaûi thoaùt. Boán chaân lyù aáy laø chaân thaät: Khoå chính thöïc laø Khoå, Taäp chính thöïc laø Taäp, Dieät chính thöïc laø Dieät, Ñaïo chính thöïc laø Ñaïo. Naøy Kieàu-traàn-nhö, caùc oâng ñaõ thoâng suoát chöa? Kieàu-traàn-nhö thöa: –Baïch Theá Toân, chuùng con ñaõ hieåu, chuùng con ñaõ bieát. Vì hieåu roõ phaùp Töù ñeá neân töø aáy oâng coù hieäu laø A-nhaõ Kieàu-traàn-nhö. Khi Phaät ba laàn giaûng phaùp Töù ñeá vaø Möôøi hai haønh, Kieàu-traàn-nhö thoâng ñaït phaùp aáy, taâm xa lìa traàn caáu vaø ñaéc phaùp nhaõn thanh tònh. Cuøng luùc aáy, taùm vaïn na-do-tha chö Thieân ôû treân khoâng trung cuõng xa lìa traàn caáu ñaéc phaùp nhaõn tònh. Vò Ñòa thaàn thaáy Ñöùc Nhö Lai ôû nôi khu ñaát cuûa mình chuyeån phaùp luaân, loøng raát vui möøng, lôùn tieáng xöôùng: –Nhö Lai ñaõ ôû nôi ñaây chuyeån phaùp luaân vi dieäu. Taát caû trôøi thaàn trong hö khoâng nghe ñöôïc lôøi aáy sinh taâm phaán chaán, truyeàn nhau hoâ lôùn vang thaáu ñeán coõi trôøi Saéc cöùu caùnh. Chö Thieân taïi nôi aáy nghe ñöôïc lieàn haân hoan voâ cuøng, cao gioïng xöôùng: –Hoâm nay, trong vöôøn Loäc daõ, truù xöù cuûa caùc Tieân nhaân thuoäc thaønh Ba-la-naïi, Ñöùc Nhö Lai ñaõ chuyeån Ñaïi phaùp luaân, ñieàu maø taát caû theá gian, Trôøi, Ngöôøi, Ma vöông, Phaïm thieân, Sa-moân, Baø-la-moân khoâng theå giaûng noùi ñöôïc. Luùc ñoù toaøn maët ñaát hieän ra möôøi taùm töôùng chuyeån ñoäng, taùm boä chuùng trôøi, roàng… ôû treân hö khoâng taáu caùc loaïi nhaïc, troáng trôøi töï keâu, ñoát caùc danh höông, raûi caùc loaøi hoa quyù, côø quyù, loïng baùu cuøng ca ngaâm khen ngôïi, khaép caùc coõi trong theá giôùi töï nhieân saùng rôõ. A-nhaõ Kieàu-traàn-nhö do toû ngoä chaùnh phaùp ñaàu tieân neân laø vò ñeä töû thöù nhaát cuûa Phaät. Boán vò kia thaáy Phaät chuyeån phaùp luaân xong maø chæ coù A-nhaõ Kieàu-traàn-nhö ñaéc ñaïo neân trong loøng nghó: “Neáu Theá Toân vì chuùng ta noùi phaùp laïi laàn nöõa, chuùng ta cuõng seõ ñaéc ñaïo”. Nghó nhö theá roài cuøng nhau chieâm ngöôõng Ñöùc Phaät khoâng rôøi. Ñöùc Phaät bieát taâm nieäm cuûa boán ngöôøi aáy neân giaûng noùi laïi phaùp Töù ñeá. Sau khi nghe xong, hoï cuõng xa lìa traàn caáu, ñaéc ñöôïc phaùp nhaõn tònh. Baáy giôø, sau khi ñaõ thaáy chaân lyù, naêm vò lieàn ñaûnh leã Phaät, thöa: –Baïch Theá Toân, naêm ngöôøi chuùng con ñaõ thaáy ñöôïc chaân lyù, ñaõ chöùng ñöôïc daáu ñaïo, nay chuùng con muoán xuaát gia theo Phaät, xin Ñöùc Theá Toân thöông xoùt nhaän. Ñöùc Theá Toân lieàn goïi naêm ngöôøi: –Hay laém caùc Tyø-kheo! Raâu toùc hoï lieàn töï ruïng, khoaùc ca-sa treân thaân, naêm ngöôøi ñeàu trôû thaønh Sa-moân. Luùc aáy Theá Toân hoûi naêm vò Tyø-kheo: –Naøy caùc Tyø-kheo, caùc oâng cho raèng coù bieát saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc laø thöôøng hay voâ thöôøng, laø khoå hay khoâng khoå, laø khoâng hay chaúng phaûi khoâng, laø ngaõ hay voâ ngaõ. Naêm vò Tyø-kheo vöøa nghe lôøi hoûi veà naêm aám aáy xong, caùc laäu hoaëc ñeàu saïch khoâng,

taâm thoâng suoát, chöùng ñöôïc quaû A-la-haùn, lieàn thöa: –Baïch Theá Toân, saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc ñeàu laø voâ thöôøng, khoå, khoâng, voâ ngaõ. Keå töø ñoù, taïi theá gian coù saùu vò A-la-haùn. Ñöùc Phaät chính laø Phaät baûo, Töù ñeá chính laø Phaùp baûo, naêm vò La-haùn aáy chính laø Taêng baûo. Nhö theá, ba ngoâi baùu ñaõ ñaày ñuû, hieän dieän ôû theá gian, laø ruoäng phöôùc toát nhaát cho caû trôøi ngöôøi.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.